

Číslo: 01 – 7 / 2019 – 5
V Novom Sade dňa 15.01.2020

Správa o činnosti Výboru pre kultúru NRSNM za r. 2019

Výbor pre kultúru Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny (ďalej NRSNM) v roku 2019 pracoval v súlade so schváleným plánom a programom na ten rok. Zaoberal sa rozvojom a zachovávaním kultúry a kultúrneho dedičstva ako aj tradície príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny. Pôsobil v nasledujúcom zložení: Anna Čapeľová, predsedníčka, Miruška Kočišová, podpredsedníčka, členovia Boris Babík, Jaroslav Múdry, Katarína Kalmárová, Danica Vrbová, Ján Tomáš, Anna Zolnajová, Tatiana Štaubová, Tijana Farkašová, Miroslav Brna, Andreja Vozárová a člen Výkonnej rady NRSNM poverený kultúrou – Ján Makan. Výbor podporoval literárnu, hudobno-folklórnu, vydavateľskú, výtvarnú, knižničnú, divadelnú tvorivosť, ako aj iné aktivity a podujatia v oblasti kultúry, ktoré sa uskutočnili nielen v Srbsku, ale i v zahraničí.

Z 1. zasadnutia Výboru pre kultúru NRSNM

Dňa 1. februára 2019 na úrade NRSNM v Novom Sade sa uskutočnilo ustanovujúce zasadnutie nového zloženia Výboru pre kultúru NRSNM v štvorročnom období 2018 – 2022. Zasadnutím predsedala novozvolená predsedníčka výboru Anna Čapeľová a zasadnutia sa zúčastnili i predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová, podpredseda NRSNM Pavel Surový ako i člen Výkonnej rady NRSNM poverený kultúrou Ján Makan. Z novozvolených členov výboru sa zúčastnili: podpredsedníčka výboru Miruška Kočišová a ďalší členovia Boris Babík, Jaroslav Múdry, Katarína Kalmárová, Danica Vrbová, Ján Tomáš, Anna Zolnajová, Tatjana Štaubová, Tijana Farkašová, Miroslav Brna a Andreja Vozárová. Po uvítacích slovách predsedníčky výboru následne sa prihovorili i podpredseda NRSNM P. Surový, predsedníčka NRSNM L. Lakatošová a J. Makan, poverený kultúrou pred Výkonnej rady NRSNM. Všetci traja zaželali úspešný štart najmladšiemu zo štyroch výborov NRSNM.

Po schválení programu rokovania uskutočnilo sa konštituovanie samotného Výboru pre kultúru NRSNM vzápätí ktorého sa každý člen

výboru predstavil predovšetkým v súvislosti s jeho pôsobením na kultúrnom poli. V rámci ďalšieho bodu bola schválená Správa o činnosti Výboru pre kultúru NRSNM za rok 2018. Predsedníčka Anna Čapeľová v rámci ďalšieho bodu hovorila o programovej koncepcii výboru a smerovaniach v oblasti kultúry vojvodinských Slovákov. Nasledoval bod programu rokovania – Plánu a programu Výboru pre kultúru na rok 2019, ktorý bol podaný ako predbežný návrh a ktorý bol následne schválený na zasadnutí NRSNM. Akcent programových aktivít bol na zachovaní nie iba hodnôt slovenskej tradície, ale i na pestovaní súčasných foriem slovenskej vojvodinskej kultúry s dôrazom na podujatia, ktorých nositeľmi budú mladé generácie – od toho najútlejšieho veku až po vek dospelujúcej a študujúcej mládeže. V pláne bolo pokračovať na podpore celomenšinových festivalov, ku ktorým pribudli i Rozospievaný Sriem v Starej Pazove, Festival krojov Slovákov v Srbsku v Kysáči a Prehliadka slovenských krojov v Laliti. Návrh plánu a programu bol jednoznačne schválený. Členovia výboru zároveň podporili i návrh predsedníčky Čapeľovej, aby na Cenu Ondreja Štefanka v oblasti literárnej tvorby bol nominovaný Dr. Zoroslav Spevák a aby na Cenu Pro Cultura Slovaca za prínos v oblasti kultúry dolnozemskej Slovákov bol nominovaný Dr. Juraj Súd. Výbor zasadal v tvorivom a konštruktívnom ovzduší s predsavzatím, že bude zasadať častejšie a aktívne sa podieľať v účasti množstva kultúrnych podujatí.

Z 1. telefonickej schôdze Výboru pre kultúru NRSNM

V súlade s článkom 21 Rokovacieho poriadku Výboru pre kultúru NRSNM sa dňa 4. decembra 2019 v čase od 12.00 do 15.00 hod. uskutočnila 1. Telefonická schôdza Výboru pre kultúru NRSNM. Telefonickej schôdze sa zúčastnili: Anna Čapeľová, Jaroslav Múdry, Miruška Kočišová, Boris Babík, Katarína Kalmárová, Danica Vrbová, Ján Tomáš, Anna Zolnajová, Tatiana Štaubová a Miroslav Brna. Telefonickej schôdze sa nezúčastnili: Tijana Farkašová (bola nedostupná) a Andreja Vozárová (prerušila hovor).

Technickú realizáciu schôdze vykonala Svetluša Hlaváčová, koordinátorka VPK NRSNM. Program schôdze obsahoval jeden bod a to – Zmenu účelu položky z Plánu a programu Výboru pre kultúru NRSNM na rok 2019 – Detský etno-tábor z dôvodu neuskutočnenia tohto podujatia v bežnom roku.

Na otázku, či sú členovia VPK NRSNM za to, aby sa vykonala zmena účelu položky z Plánu a programu Výboru pre kultúru NRSNM na rok 2019 – Detský etno-tábor, z prostriedkov ktorej by sa bolo financované: Výkupná cena NRSNM z 15. Bienále slovenských akademických výtvarníkov v Srbsku v Báčskom Petrovci a Reprezentatívne náklady NRSNM, za uvedenú zmenu hlasovali všetci

členovia, ktorí sa zúčastnili telefonической schôdze: Anna Čapeľová, Jaroslav Múdry, Miruška Kočišová, Boris Babík, Katarína Kalmárová, Danica Vrbová, Ján Tomáš, Anna Zolnajová, Tatiana Štaubová a Miroslav Brna. Zmena účelu sa konala z dôvodu neuskutočnenia Detského etno-tábora v 2019. roku. Takže zmena účelu položky bola schválená.

Podujatia a aktivity, ktoré podporoval VPK NRSNM

25. DIDA

V Pivnici v organizácii tamojšieho ochotníckeho Divadla Janka Čemana od 29. marca do 7. apríla 2019 prebiehal 25. jubilejný ročník festivalu Divadelné inscenácie dolnozemskej autorov známy ako DIDA. Pivničania primerane oslávili štvrtstoročie jestvovania tohto čoraz populárnejšieho divadelného podujatia. Sprievodným podujatím bola i výstava pod názvom 25 blízkych a ďalekých autora Dr. Zvonimíra Pudelku, tiež bol prezentovaný zborník Štvrtstoročná DIDA 1995 – 2018 a tradične do programu bolo zaradené i knižné podujatie – Víťanie jari s knihou Slovenského vydavateľského centra z Báčskeho Petrovca. 25. DID-u ostvoril podpredseda NRSNM a pokrajinský poslanec v APV Pavel Surový. Porota, ktorá hodnotila 25. ročník Did-y pracovala v tradičnom zložení: Zuzana Tárnociová (predsedníčka), Vladimír Valentík a Dr. Zuzana Týrová (členovia).

Aj tohtoročná DIDA priniesla značný počet divadelných predstavení pre deti a pre dospelých, ktorí prišli z Aradáča, Kovačice, Lalite, Selenče, Kysáča, Starej Pazovy, Kulpína, Vojlovce – Pančeva a okrem hostiteľov vystúpili i hostia zo slovenského Tisovca a rusínske predstavenie z Kuly. Cenu Janka Čemana za autentické podanie života tunajších Slovákov, čiže obrázkov zo života spisovateľa Janka Čemana, získalo predstavenie Čo si videl, nevidel si autorky a režisérky Kataríny Mišíkovej-Hitzingerovej, ArtD. Ochotníckeho divadla Janka Čemana domácich a uvedené predstavenie komisia zároveň vyhlásila aj za najúspešnejšie. Cenu za nový inscenovaný text Zabíjačka aradáckych divadelníkov získal Jano Hrubík.

63. Literárne snemovanie

Dňa 4. mája 2019 v slávnostnej sieni Gymnázia Jána Kolára v Báčskom Petrovci sa uskutočnilo 63. Literárne snemovanie. Úvodné slová patrili Zdenke Valentovej-Beličovej, šéfredaktorky časopisu Nový život, ktorá hovorila z jeho sedemdesiatročných dejín. Prihovorili sa i riaditeľka Gymnázia Jána Kollára so žiackym domovom Anna Medveďová, predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová a Anna Čapeľová, predsedníčka Výboru pre kultúru NRSNM.

V pokračovaní na snemovaní hovorili spisovatelia a literárni kritici Dr. Michal Harpáň, Víťazoslav Hronec, Viera Benková a predseda Spolku slovenských spisovateľov Miroslav Bielik, hosť zo Slovenska. Po udelení Ceny Nového života za rok 2018 prekladateľke, spisovateľke a zodpovednej redaktorky Nového života Zdenke Valentovej-Beličovej na snemovaní sa pokračovalo tematickou časťou. Okrem životných jubileí popredných osobností z nášho kultúrneho a literárneho života témou bola sedemdesiatka časopisu Nový život. Hovorili Dr. Miroslav Dudok, Dr. Zoran Đerić, Vladimíra Dorčová-Valtnerová, príspevok Miroslava Keveždiho prečítala Viera Dorčová-Babiaková. Nasledovala časť snemovania keď sa venovala osobitná pozornosť jubilantom v roku 2019: Viera Benkovej, Miroslavovi Bielikovi, Víťazoslavovi Hroncovi, Jozefovi Klátikovi a Vladimírovi Valentíkovi.

12. Krojová zábava v Laliti

Dňa 4. mája 2019 v Laliti sa uskutočnila 12. Krojová zábava Združenia žien Matkino srdce. V dome kultúry boli predstavené kroje ženských spolkov z prostredí akými sú: Báčsky Petrovec, Kysáč, Kulpín, Pivnica, Lug, Selenča, Silbaš, Stará Pazova a Lalit'. Prezentované boli aj kroje z neslovenských prostredí akými sú: Odžaci, Karavukovo, Srpski Miletić, Deronje, Čonoplja. Na tomto podujatí sa zúčastnili i Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, Tatiana Vujačićová, podpredsedníčka NRSNM a Anna Čapeľová, predsedníčka Výboru pre kultúru NRSNM.

Podpora detského divadla v Binguli

Národnostná rada v ústrety 26. Prehliadky slovenskej detskej divadelnej tvorby 3xĎ v Starej Pazove finančne podporila prípravu a realizáciu nácviku detského divadla Ekologická rozprávka Tijany Farkašovej Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Milana Rastislava Štefánika v Binguli. Okrem toho, že inšpirovaná rôznymi prameňmi Tijana Farkašová napísala túto predlohu, zároveň ju aj režiovala. Bola to poučná moderná rozprávka o tom, čo je správne, čo nesprávne a pointou bola idea o ochrane životného prostredia. Spolupracovali aj Darko Bábela, Kristijan Horvát a rodičia mladučkových hercov. V divadielku hrali: Lea Častvenová, Damir Sucháni, Mila Petržľanová, Vanesa Dubovská, Viktória Dubovská, Nikolína Gašparová, Anđela Farkašová, Emília Dudková, Ivana Zorňanová a Saša Krneta.

Podpora divadla vo Vojlovici

Podľa Plánu a programu Výboru pre kultúru NRSNM boli vyčlenené prostriedky i na podporu detského divadelného predstavenia SKOS Detvan vo Vojlovici a to v ústrety 26. Prehliadky slovenskej detskej divadelnej tvorby 3xĎ v Starej Pazove. Podporený bol nácvik

divadelného predstavenia Rozmarín autorky predlohy Terezy Veberovej Oravcovej. Text preložila Kristína Gajanová, upravila ho Alisa Oravcová, ktorá zároveň bola i režisérkou predstavenia a autorkou choreografie. Rozmarín je bájka o začarovanom vlkovi a rockovej kapele zvierat, ktoré žijú v lese s Červenou čiapočkou a horárom. Kliatba je ukrytá vo vône rozmarínu, ktorý osudovo spojí Červenú čiapočku a vlka. Hudba v predstvení je autorským dielom Žel'ka Kolárika Žexa, napísaná je v rockovom duchu a inšpirovaná je slovenskými ľudovými piesňami. Vystúpili nádejní herci: Mario Beracka, Adam Kolárik, Andrej Holok, Sara Mitrovičová, Valentina Čriepková, Uroš Pavlov, Filip Bisak, Jana Mareková a Jana Beracková.

Kreatívna podpora produkcie – supervízia pre deti

Divadelná produkcia je základ kvalitnej prezentačnej činnosti v oblasti kultúry a preto je jej podpora prioritným cieľom. Výbor pre kultúru do plánu a programu na 2019. rok zaradil poradné a konštruktívne stretnutia s režisérmi divadelných predstavení, ktorí budú potrebovať pomoc pri svojej práci. Tak sa inventívnym a pútavým spôsobom vplývalo na zveľaďovanie divadelnej produkcie pre deti. Profesionálny režisér a herec doc. Miroslav Benka, významný umelec zo Starej Pazovy sa v priebehu mája zúčastnil uvedenej supervízie v dvoch prostrediach. Vo Vojlovici sa stretol s detským divadelným súborom SKOS Detvan a dal rady režisérke Alisi Oravcovej, ktorá nacvičila predstavenie Rozmarín a v Binguli tiež uskutočnil poradné stretnutie s detským divadelným súborom počas nácviiku ich predstavenia Ekologická rozprávka Tijany Farkašovej Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Milana Rastislava Štefánika.

Detská divadelná odbočka z Vojlovice na Slovensku

Detský divadelný súbor SKOS Detvan z Vojlovice za získané prvé miesto na Detskej divadelnej prehliadke 3xĎ v Starej Pazove vo vlaňajšom súťažnom roku získal zájazd na Slovensko. Hostiteľom našich odmenených súborov je už siedmy rok Dom Matice slovenskej v Galante a cestovné trovy súborom zabezpečuje Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny. Termín tohto zájazdu sa vždy ladí podľa termínu celoslovenskej detskej divadelnej prehliadky Zlatá priadka v Šali a tak bolo i toho roku. Mladí Vojlovičania v Galante a Šali pobudli v dňoch od 22. do 24. mája 2019.

Po príchode do Galanty a po občerstvení účastníci zájazdu získali niekoľko slov o Matici slovenskej a keďže sa privítanie uskutočnilo vo výstavnej miestnosti Domu Matice slovenskej v Galante, kde bola práve nainštalovaná výstava – Evka Kristínová, jednoducho kráľovná – mladým

divadelníkom bola priblížená táto významnú osobnosť slovenskej divadelnej kultúry.

Hneď v prvý deň zájazdu 22. mája v podvečerných hodinách súbor vystúpil s divadelným predstavením na doskách Domu MS Galanta. V spoločenskej miestnosti Domovina zahrli divadelné predstavenie Rozmarín – o zakliatom vlkovi a Červenej čiapočke. V ďalší deň sa po raňajkách vybrali do Šale na hlavný bod programu – Zlatá priadka, Celoslovenskú prehliadku detskej divadelnej tvorivosti, kde si pozreli víťazné predstavenia, zúčastnili sa aktívne na tvorivých dielňach, kde vlastnoručne vyrobili darčeky pre seba a svojich blízkych. Po obede sa presunuli na Termálne kúpalisko Vincov les v Sládkovičove, kde zostali celé poobedie. Tretí deň navštívili Vlastivedné múzeum, kde ich pani lektorka previedla celým múzeom aj s odborným výkladom. Deti videli archeologické vykopávky zo staršieho obdobia, meštianske bývanie z prelomu 19. a 20. storočia, sakrálne pamiatky, krojované postavy z okolia Galanty, keramiku, výnimočnú lekárňu, ktorá donedávna slúžila obyvateľom Galanty, obrazy, vodné mlyny v okolí Galanty, no aj zaujímavú výstavu Svet macíkov, ktoré zozbierala a zapožičala majiteľka medvedíkov z Maďarska. Potom sa presunuli do renesančného kaštieľa v Galante. Deti si pozreli priestory sobášnej siene, reprezentačných priestorov mesta Galanty, archeologické vykopávky z okolia Galanty a v neposlednom rade aj výstavu sklára, ktorý práve vtedy vystavoval v galantskom kaštieli.

6. Detský výtvarnícky tábor

Dňa 25. mája 2019 v rámci Dňa Petrovca Združenie petrovských výtvarných umelcov zorganizovalo 6. Detský výtvarnícky tábor, ktorý do svojho finančného plánu na 2019. rok zaradil aj Výbor pre kultúru NRSNM. V Parku Zuzky Medveďovej sa zúčastnili žiaci základných škôl Báčskeho Petrovca, Hložian, Kulpína, Maglića a Kysáča a v príjemnom ovzduší krásneho teplého dňa výtvarne tvorili. Mladučkým výtvarníkom sa pridali i starší výtvarníci. Tábor zahájila predsedníčka Združenia petrovských výtvarníkov Mária Struhárová, člen VR NSNM poverený kultúrou Ján Makan a otvoril ho Pavel Surový, podpredseda NRSNM a pokrajinský poslanec.

26. Prehliadka slovenskej detskej divadelnej tvorby 3xĎ

Brány 26. Prehliadky slovenskej detskej divadelnej tvorby 3xĎ 7. júna 2019 otvorila Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM. So želaním, aby sa divadelníkom z dvanástich súborov dobre hralo v divadelnej krajine Lakatošová poznamenala, že prehliadka má dlhú tradíciu a bude trvať pokým divadelníci budú chcieť hrať a vždy ich v tom budú podporovať dospelí a príslušné inštitúcie.

Potulky divadelnou krajinou na prehliadke detskej divadelnej tvorby začali sa zaujímavým otváracím ceremoniálom, ktorý pripravil Alexander Bako a predviedli mladé divadelníčky Jana Rumanová, Valentína Hudecová a Jana Pokoracká. Aby sa divadelné hody mohli začať v otváracom ceremoniáli účinkovali aj Zdenko Uheli, predseda Organizačno-správnej rady prehliadky ako kúzelník, ktorý princeznej priniesol kyticu kvetov. Tiež Goran Jović predseda ZO Stará Pazova ako čarodejník, ktorý priniesol klobúk a poznamenal, že táto prehliadka bude rásť aj naďalej d'akujúc divadelným súborom, s ktorými pracujú divadelní zánietenci, ktorý sa každý rok na javisko vracajú. A do tretice v otváracom ceremoniáli sa zúčastnila aj Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, ako dobrá víla, ktorá priniesla korunu.

Po otváracom ceremoniáli na divadelnú cestu okolo sveta sa prvý vydali Boľovčania. Divákovi, detskej a odbornej porote sa predstavili s predstavením Pozvanie v réžii Jany Tomanovej. Na detskú porotu v zložení Jelena Ardalová, Marína Šagová a Andrea Hadříková najviac zapôsobili Juliána Michál'ová a Martin Zloch. Potom vystúpili Pivničania s predstavením Nechceme rezance v réžii Jarmily Čobrdovej a Vesny Kámaňovej. Detská porota za najlepšiu herečku vyhlásila Máju Tótovú a za najlepšieho herca Dominika Žilaja. Tretí súbor, ktorý vystúpil na prehliadke prvého dňa, bol z Erdevíka a predviedol inscenáciu Mušky z gumipušky v réžii Ruženky a Vladka Ďuríkových podľa Daniely Legíňovej Sabovej. Detská porota za najlepších v tomto súbore vyhlásila Tijanu Mockovú a Benjamina Tordaja. Štvrté súťažné predstavenie Ekologická rozprávka v réžii Tijany Farkašovej predviedli divadelníci z Bingule. Za najlepších hercov detská porota vyhlásila Anđelu Farkašovú a Damira Suchániho. Prvý prehliadkový deň zakončili Staropazovčania s predstavením Muva, v réžii Savu Ďurđevića. Bolo to predstavenie v srbčine a mimo konkurencie.

Druhý prehliadkový deň začali Staropazovčania so súťažným predstavením Hotel Platán v réžii Ivana Ječmena a Ljiljany Popovej. Podľa ocenenia detskej poroty najlepšia herečka bola Lýdia Turčanová a najlepší herec Martin Fábry. Druhé sobotňajšie predstavenie Hurá do školy v réžii Adely Obšustovej predviedli žiaci Základnej školy bratstva a jednoty z Bieleho Blata. Na detskú porotu najviac zapôsobili Nadica Bibel'ová a Miroslav Vrška.

Deti zo Základnej školy Jána Kollára zo Selenče vystúpili s Rozprávkou o domčeku na polianke v réžii Anny Kolekovej a Terézie Žjakovej. Najlepšími hercami z tohto súboru sa stali Andrej Tomšík a Dajana Gašparovská. Štvrté predstavenie druhého dňa predviedli Lalit'ania. Vystúpili s Rozprávkou z parku v réžii Jany Burčiarovej a Juraja Turčana. Z tohto predstavenia detská porota za najlepších hercov vyhlásila Igora Šimeka a Tijanu Jurićovú. V súťažnej časti vystúpilo

divadlo VHV z Báčskeho Petrovca s predstavením Traja zhavranelí bratia v réžii Svetlany Gaškovej a SKOS Detvan z Vojlovice predviedol inscenáciu Rozmarín v réžii Alisy Oravcovej. Na detskú porotu v petrovskom predstavení najviac zapôsobili Mia Majerová a Milan Hemela a vo Vojlovickom Andrea Koláriková a Martin Holok.

Počas tretieho prehliadkového dňa boli až tri predstavenia mimo konkurencie. Škôlkari z PU Poletarac sa predstavili s Africkou rozprávkou, trochu starší, žiaci nižších ročníkov z Art centra Chlieb a hry a SD VHV zo Starej Pazovy sa pohrali s tieňami v predstavení Sol' nad zlato v réžii Miroslava Benku a Savu Đurđevića a mládežníci Gymnázia Jána Kollára z Báčskeho Petrovca predstavili sa po srbsky s inscenáciou Ljubavno pismo v réžii Branislava Popa.

Prezentovaná bola i detská knižná produkcia Slovenského vydavateľského centra, keď nevšedným spôsobom Vladimír Valentík, riaditeľ SVC a Miroslav Gašpar, mladý spisovateľ, predstavili nové detské knihy. Aj tohto roku posledného dňa záujem detí vyvolalo face painting, čiže vykresľovanie obľúbených živočíchov, či hrdinov na rúčkach a líčkach. Zo sprievodných podujatí v predsieni divadelnej sály počas prehliadky nainštalovaná bola výstava žiackych výkresov, návrhov na diplom. Na nádvorí sa návštevníci mohli občerstviť zmrzlinou a usilovné členky Združenia žien každý deň pripravovali langoše a nadlacky.

Odborná porota v zložení Doc. dipl. režisér a dipl. herec Miroslav Benka, významný umelec, Mgr. art Milina Chrt'ánová, diplomovaná bábkoherečka a Lýdia Gedeľovská, profesorka triednej výučby za najlepšie vyhlásila predstavenie Traja zhavranelí bratia z Báčskeho Petrovca. Prvodmenení získali cenu NRSNM – sošku Miry Brtkovej a právo zúčastniť sa na festivale v Šali na Slovensku. Režisérka tohto predstavenia Svetlana Gašková získala cenu za najúspešnejšiu réžiu a scénografiu. Druhú cenu a striebornú plaketu získalo predstavenie Rozmarín z Vojlovice. Tomuto súboru sa dostalo aj ocenenie za najúspešnejší kreatívny divadelný čin a za najúspešnejšie kostýmy odmenená bola Terezia Veberová Oravcová, kým sa Andrei Kolárikovej dostala cena za najúspešnejšie stvárnenú hlavnú ženskú postavu. Tretiu cenu a bronzovú plaketu získalo predstavenie Mušky z gumipušky z Erdevíka. Benjaminovi Tordajovi z tohto súboru dostala sa cena za najúspešnejšie stvárnenú hlavnú mužskú postavu na prehliadke. Najúspešnejší debutanti na prehliadke boli Mia Majerová z Báčskeho Petrovca a Martin Fábry zo Starej Pazovy. Za najúspešnejšie stvárnené epizódne postavy odmenení boli Petra Hrnčiarová z Lalite a Alexej Murtin z Báčskeho Petrovca. Šiestich hercov odborná porota odmenila za herecké výkony: Julianu Micháľovú z Boľoviec, Máju Tóťovú z Pivnice, Ivanu Zorňanovú z Erdevíka, Lýdiu Turčanovú zo St. Pazovy, Miroslava

Vršku z Bieleho Blata a Milana Hemelu z Báčskeho Petrovca. Mladé režisérky Jana Tomanová z Boľoviec, Tijana Farkašová z Bingule, Adela Obšustová z Bieleho Blata, Jana Burčiarová a režisér Juraj Turčan z Lalite odmenení sú za zveľadenie ochotníckej divadelnej činnosti vo svojom prostredí. Odborná porota udelila dve rovnoprávne ceny za kolektívnu hru súborom zo Selenče a z Pivnice.

Odborná porota kladne zhodnotila úsilie divadelných ochotníkov, ktorí sa snažia zachovať ochotnícku činnosť vo svojich prostrediach. Poznamenala, že treba viacej pracovať na javiskovej reči, lebo divadlo je jedným z pilierov zachovávanía národnej identity a materinského jazyka. Ochotníckym režisérom odporučila spoluprácu s odborníkmi a navrhla organizovanie seminárov, v oblasti detského divadla. Na toto porota poukázala v rozhovoroch, ktoré sa viedli s režisérmi po každom predstavení. Detská porota okrem toho, že z každého predstavenia odmenila hercov za najlepšie stvárnenú ženskú a mužskú postavu, udelila aj iné ceny. Tak cenu za najsympatickejších herecov získali Adam Kolárik z Vojlovice a Tatiana Klinovská zo Selenče, za najkomickejších hercov Nikola Halas z Bieleho Blata a Jana Kováčová zo Starej Pazovy. Najsympatickejším hereckým párom sa podľa tejto poroty stal Ivan Dudok a Ivana Zorňanová z Erdevika, kým najsympatickejší kostým mal súbor zo Selenče. Cenu za najlepšie ideové riešenie diplomu dostala Jana Jašová zo Starej Pazovy. Odmenených hercov MSS odmenila zájazdom do Bratislavy na Vianočné trhy. So želaním, aby sa divadelným súborom darilo v práci a aby na prehliadku prišli aj o rok 26. Prehliadku 3 x Ď zatvorila Libuška Lakatošová. Prehliadku spoločne organizovali NRSNM, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Spolok hrdinu Janka Čmelíka, Obec Stará Pazova a finančne podporil aj Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

49. Folklórny festival Tancuj, tancuj...

V areáli hložianskeho amfiteátra 15. júna 2019 sa uskutočnil 49. ročník Folklórneho festivalu Tancuj, tancuj... Spoluzakladatelia, spoluorganizátori a realizačný tím hostiteľov sa i toho roku snažili vytvoriť čím prajnejšie podmienky na priebeh festivalu. V Hložanoch v tento deň festivalom tradične žije celá osada a tak folklór i tentoraz bolo cítiť na každom kroku. Mal tri súťažiacie časti – koncert speváckych skupín a orchestrov a dva tanečné koncerty. Poobedňajší a večerný, ktorý mohli sledovať i diváci prostredníctvom priameho televízneho prenosu RT Vojvodiny.

Prítomným sa v Dome kultúry pred koncertom speváckych skupín a orchestrov prihovorila Anna Čapeľová, predsedníčka Výboru pre kultúru NRSNM a otvorila ho podpredsedníčka NRSNM a pokrajinská poslankyňa Tatiana Vujačićová. Na začiatku prvého koncertu tanečných

skupín v rámci slávnostného otváracieho ceremoniálu sa prihovorili: predseda Rady Miestneho spoločenstva v Hložanoch Pavel Žembery, spred Obce Báčsky Petrovec Anna Hud'anová, zástupkyňa predsedu Zhromaždenia obce a predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová za prítomnosti predsedu Matice slovenskej v Srbsku Jána Brtku a podpredsedov NRSNM a pokrajinských poslancov Pavla Surového a Tatiany Vujačicovej. Festival osobitným príhovorom otvoril predseda SKOS Detvan z Vojlovice Michal Spišiak ako predstaviteľ vlašajšieho víťaza 48. Folklórneho festivalu Tancuj, tancuj... Po vztýčení festivalovej vlajky nasledoval spoločný otvárací tanec predstaviteľov všetkých folklórnych súborov, ktorý nacvičila Andrea Múdry.

Na tohtoročnom festivale sa zúčastnili spevácke skupiny, ľudové orchestre a folklórne súbory z Pivnice, Báčskeho Petrovca, Kovačice, Bingule, Padiny, Starej Pazovy, Nového Sadu, Kysáča, Vojlovice, Lalite, Hajdušice, Hložian, Sídu, Selenče, Boľoviec, Kulpína a Aradáča. Po ukončení druhého koncertu – súťažiackej časti, v rámci revuálnej časti vystúpili hosťujúce súbory z Nového Sadu – veteráni SKC Pavla Jozefa Šafárika a Rusínske kultúrne centrum – súbor veteránov. Tiež Mládežnícky kultúrno-umelecký spolok svätého Savu z Novej Pazovy a Folklórny súbor Bukovinka z Bravčova zo Slovenskej republiky.

Kým vystupovali hosťujúce súbory, odborná porota hodnotila vystúpenia tanečných súborov. Takže sa slávnostné vyhodnotenie festivalu uskutočnilo v samotnom závere večerného koncertu. Neľahkú úlohu zvlásť mala odborná porota, ktorá hodnotila výkony tanečných súborov, keďže mala 50 minút na to, aby rozhodla koho odmeniť v skutočne silnej konkurencii tanečných súborov. Táto porota pracovala v zložení: Ružena Červenská, Milorad Lonić a Željko Suchánek. Ľudový odev hodnotil Marijan Pavlov a keď ide o porotu, ktorá hodnotila prednesy speváckych skupín a orchestrov, pracovala v zložení: Juraj Súdi, Jarmila Juricová Stupavská a Samuel Kováč. Koncert speváckych skupín a orchestrov moderovali Martina Benková, Margarita Benková a Andrea Lačoková a moderátormi koncertov tanečných skupín boli Elena Vršková a Ivica Grujić Litavský. Scenáre všetkých koncertov napísala Anna Horvátová.

Výsledky festivalu vyzerajú nasledovne: v kategórii ľudových orchestrov 1. cena nebola udelená; 2. cenu (striebornú plaketu) získal Ľudový orchester Domu kultúry Michala Babinku z Padiny a 3. cenu (bronzovú plaketu) Ľudový orchester SKC Pavla Jozefa Šafárika z Nového Sadu. V kategórii speváckych skupín 1. cena (zlatá plaketa) patrila Dievčenskej speváckej skupine SKC Pavla Jozefa Šafárika z Nového Sadu. 2. cena (strieborná plaketa) Ženskej speváckej skupine SKOS Detvan z Vojlovice a 3. cena (bronzová plaketa) Ženskej speváckej skupine KOS Jednota z Hložian. V kategórii tanečných skupín

1. cenu (zlatú plaketu) získala Staršia tanečná skupina KOS Jednota z Hložian za štylizovaný tanec Pod oblok. Hložiansky súbor zároveň získal i Cenu NRSNM (kovovú sošku akademickej umelkyne Miry Brtkovej). Keď ide o 2. cenu (striebornú plaketu), získal ju Folklórny súbor V širom poli hruška Domu kultúry 3. októbra z Kovačice za štylizované tance Pintieri a 3. cenu (bronzovú plaketu) získal SKOS Detvan z Vojlovic za obyčaj Pastierska rozprávka. Súbor z Vojlovic zároveň získal i Cenu za kroj. Podľa ustáleného modelu organizovania slovenských vojvodinských festivalov, ktoré majú celomenšinový ráz, spoluzakladateľmi festivalu Tancuj, tancuj... i tentoraz boli Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a KOS Jednota z Hložian. Organizátormi – Miestne spoločenstvo Hložany, Obec Báčsky Petrovec a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Okrem spomenutých zakladateľov a organizátorov, festival finančne podporili i Ministerstvo kultúry a informovania Srbskej republiky, Pokrajinský sekretariát pre vzdelávanie, správu, predpisy a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá, Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Obec Báčsky Petrovec, Miestne spoločenstvo Hložany, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Kultúrno-osvetový spolok Jednota z Hložian.

Festival mal niekoľko sprievodných podujatí – výstavu hložianskeho Spolku žien Slovenka pod názvom 70 sukien mala, výstavu hložianskych výtvarníkov a jarmok tiež v organizácii SŽ Slovenka.

26. Detský folklórny festival Zlatá brána

Dňa 23. júna 2019 sa gala koncertom 26. Detského folklórneho festivalu Zlatá brána skončil ešte jeden ročník tohto najväčšieho detského folklórneho sviatku, ktorý vrátane sprievodných podujatí trval tri dni. Festival sa úspešne skončil vyhlásením víťazov a nimi sa stali Staropazovčania, ktorí okrem prvej ceny získali aj Cenu NRSNM. Ide o DFS SKUS hrdinu Janka Čmelíka (mladšiu skupinu), ktorý zatancoval tanec V nedeľu poobede v Starej Pazove. Autorkou bola Ružena Červenská a nacvičovateľkou Katarína Šašova. Vedúci orchestra je Aleksej Materák. Druhú cenu získal DFS ZŠ maršala Tita v Padine za detské hry Pri bare Vedejky. Autorkou a nacvičovateľkou bola Anna Halajová a vedúcim orchestra Pavel Tomáš ml. Dve tretie ceny sa dostali do rúk DFS KOS Jednota v Hložanoch a DFS Ratolest' SKUS Pivnica (mladšia skupina). Hložančania sa predstavili detskými hrami. Autorom a nacvičovateľom bol Jaroslav Kriška a vedúcim orchestra Rastislav Struhár. Pivničania predviedli tanec V pivnickom poli. Autorom bol Janko Merník, ktorý bol spolu s Vierou Brňovou aj nacvičovateľom. Vedúcim orchestra bol Valentín Michal Grňa.

Galakonzert sa ako aj po minulé roky začal hymnou festivalu a predstavovaním vykrajovaných tanečných párov zo všetkých prostredí, z ktorých malí tanečníci, speváci a hudobníci pricestovali. Nasledoval otvárací ceremoniál, pozdravovanie hostí, dvíhanie vlajky, a potom sa už iba tancovalo a spievalo. Riaditeľ Kultúrneho centra Kysáč a festivalu Zlatá brána Pavel Surový v uvítacom príhovore medziiným povedal, že je Zlatá brána sviatkom detskej pesničky, tanca a predovšetkým úprimných úsmevov. „Zlatá brána je o deťoch, hre, radosti, fantázii, o všetkom, po čom naše deti túžia a o čom snívajú. Tentoraz sa festival niesol pod heslom Detí sú zrkadlom dospelých. Ako vieme, deti napodobňujú dospelých, ich správanie a hodnotový rámec. Deti sú také, koľko im vstúpíme lásky, múdrosti, správnych hodnôt a lásky k našej tradícii a kultúre,” povedal riaditeľ Surový. Predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová v príhovore povedala, že je Zlatá brána jedným z najvýznamnejších festivalov pre Slovákov. Informovala, že na ňom vystúpi viac ako tisíc účastníkov, tých najmladších, ktorí počas školského roka nacvičovali piesne, tance, zvyky, obyčaje vďaka svojim nacvičovateľom a pedagógom. „Festival je aj nato, že sme si vedomí toho, že aj tí naši najmladší si uchovávajú a pestujú to naše najväčšie bohatstvo, našu kultúru a tradíciu, ktorú sme zdedili.” Predsedníčka Lakatošová tiež konštatovala, že Kysáč rozvoniava tou najkrajšou vôňou, najkrajšími kvetmi, ktorými sú účastníci Zlatej brány. Primátor Nového Sadu Miloš Vučević festival otvoril s odkazom, že si treba chrániť Zlatú bránu, národnostnú identitu Slovákov, čím sa posilňuje i Nový Sad, Vojvodina a Srbsko. Vo svojom príhovore okrem iného povedal. Toto podujatie ani po 26 rokoch nestratilo nič zo svojho lesku. Naopak, Zlatá brána po ťažkých rokoch, ktoré ako spoločnosť máme za sebou, svieti ešte krajšie a je ešte farebnejšia, veselšia a bohatšia. Je to vaše veľké víťazstvo, víťazstvo všetkých nás, ktorí veríme, že sú rozličnosti naším bohatstvom a výborne si rozumieme napriek tomu, že nerozprávame rovnakým jazykom.”

Festival aj tohto roku organizovalo Kultúrne centrum Kysáč pod záštitou Mesta Nový Sad, ktoré festival i financuje. Zlatú bránu ešte finančne podporili Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Prínos k festivalu dali aj mediálni a ďalší sponzori.

Na galakonzerte vystúpili súbory z Bingule, Erdevíka, Báčskeho Petrova, Kovačice, Aradáča, Kulpína, Vojlovice, Pivnice, Hložian, Nového Sadu, Lugu, Padiny, Kysáča, zo Selenče, Šídu, Starej Pazovy, tiež hosťujúce súbory z Nového Sadu, Lovćenca a Očovej zo Slovenska. Ich vystúpenia sledovala odborná porota v zložení: Zdenka Bobáčková, predsedníčka, Milinka Chrtánová, Anna Čúsová a Tijana Farkašová, členky. Rozprávkoví moderátori tentoraz boli: Martina Agarská

(Ježibaba), Nina Vršková (Šípková Ruženka), Lana Jambrichová (Červená čiapočka), Jana Čížmanská (Šašo), Ivan Chrt'an (Vrátnik), Miloš Vrška (Kráľ). Šepkármi boli: Emília Čemanová, Simona Červená, Monika Chrt'anová a Denis Jambrich. Konferenciarsky text napísali, hercov nacvičili a režírovali Tatiana Klinková a Milina Chrt'anová. Moderátorkou otváracieho programu bola Svetlana Gašková. Na 26. DFF Zlatá brána sa vystriedalo 29 tanečných a speváckych bodov. Ceny najúspešnejším, podľa mienky poroty, udelila Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM. Z príležitosti festivalu aj tohto roku vydali bulletin.

Počas 26. Zlatej brány boli početné sprievodné podujatia. V prvý festivalový deň v predškolskej ustanovizni Lienka bola výstava prác škôlkarov v spolupráci s členmi Umeleckého spolku Michala Geržu pod názvom Naše sálaše. V Základnej škole Ľudovíta Štúra otvorili výstavu poštových známok kysáčskych a petrovských mládežníkov a seniorov členov Spolku filatelistov Báčsky Petrovec – Spoznaj svet filatelie a s filateliou spoznaj svet, ktorú zorganizoval KUS Vladimíra Mičátka. Na zámku Zlatej brány bolo bábkové predstavenie Kaimovo dobrodružstvo v predvedení členov Divadielka Galéria z Nového Mesta nad Váhom v réžii Ivana Radošinského. A v letnej sále Kultúrneho centra Kysáč 22. júna otvorili výstavu Slovenské krásy troch fotografov - Pavla Surového, Branislava Kokavca a Petra Brenkusa. Táto výstava zahŕňala tri projekty: Slovenskú krásu Branislava Kokavca a Pavla Surového, Tichá krása Petra Brenkusa a Nová krása Pavla Surového. Záverom druhého dňa festivalu na zámku Zlatej brány sa uskutočnil koncert DFS Poľana z Očovej zo Slovenskej republiky.

30 rokov Galérie Zuzky Medved'ovej

Dňa 1. júla 2019 v Galérii Zuzky Medved'ovej v Báčskom Petrovci bolo slávnostne zaznamenané 30. výročie tejto kultúrnej inštitúcie, ktorú zastrešuje Múzeum vojvodinských Slovákov. Bola to vzácna príležitosť pozrieť si výtvarné diela z bohatého opusu našej prvej akademickej maliarky Zuzky Medved'ovej. Na vernisáži prítomných privítala riaditeľka Múzea vojvodinských Slovákov Anna Séčová Pintírová a po nej sa prihovarila i riaditeľka Galérie insitného umenia v Kovačici Anna Žolnajová-Barcová a vedúci galérie pri SND v Kysáči Michal Madacký. Slovo dostal i bývalý riaditeľ Múzea vojvodinských Slovákov Mr. Pavel Čáni. Slávnosť v galérii hudobne spestril Komorný zbor Zvony pod vedením Dr. Juraja Súdiho a vernisáž otvorila Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM.

54. Folklorne slávnosti pod Poľanou v Detve

V spolupráci s mestom Detva Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí na 54. ročníku Folklorných slávností pod Poľanou, ktorý prebiehal v čase od 12. do 14. júla 2019, usporiadal i tradičnú 46. Krajanskú nedeľu a po šiestykrát i Krajanský dvor. Na týchto troch podujatiach v jednom krajanina z celého sveta v Detve nachádzajú svoje pevné miesto a obľubu. V záverečný deň folklorných slávností scénickým programom súborov a skupín pod názvom Čaro pastierov v rámci Krajanskej nedele potešili divákov folklorne súbory a umelecké spolky Slovákov žijúcich v zahraničí: z Austrálie, Českej republiky, Francúzska, Maďarska, Poľska, Rumunska a Srbska. Náš štát reprezentovali FS SKOS Detvan z Vojlovice a FS KOS Jednota zo Šídu. Medzi krajanmi, ktorí na Krajanskom dvore už roky s láskou prezentujú nielen svoje zvykoslovie, folklorný kolorit a pestrosť tradičných jedál a remesiel Slovákov v štátoch juhovýchodnej Európy, prišli i viacerí predstavitelia z nášho štátu.

Otvárací program SNS 2019

Druhý augustový víkend v Báčskom Petrovci sa tradične niesol v znamení veľkolepého sviatku vojvodinských Slovákov v Srbsku – Slovenských národných slávností v organizácii Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny, Okresu Báčsky Petrovec a Matice slovenskej v Srbsku. Oficiálnym začiatkom slávností bol vstupný program pod symbolickým názvom 100 rokov s národom, v národe, pre národ, ktorý sa uskutočnil dňa 9. augusta 2019 v sieni Slovenského vojvodinského divadla a niesol v znamení 100. výročia od prvých Slovenských národných slávností uskutočnených 28. augusta 1919.

Po odznení hymien dvoch štátov – srbského a slovenského – Bože, pravde a Nad Tatrou sa blýska, nasledovala umelecká časť otváracieho programu, ktorej autorom bol režisér Miroslav Benka. Obsahom sa autor snažil dočariť sťahovanie Slovákov na Dolnú zem, objasniť príčiny tohto sťahovania ako i problémy s ktorými naši predkovia zápasili počas tohto historického putovania. Aby záverom dielo vypoinkoval prepojením na dnešné časy a ústredné jubileum – 100. výročie slávností. V predstvení sa množstvom nápaditých efektov a choreografií zúčastnili osvedčení herci z mnohých slovenských prostredí – Padiny, Vojlovice, Starej Pazovy, Báčskeho Petrovca a Kysáča: Janko Hološ, Miroslav Oravec, Mária Chlebianová, Mária Rumanová, Štefan Kiš, Anna Širková, Igor Piskla, Zlatko Šimák, Alisa Oravcová, Maja Gedeľovská, Irena Struhárová, Martin Marek, Branislav Pop, Daniel Molnár, Taňa Babinková, Mia a Lea Jašové a Miljan Pavel Surový. Okrem nich do výroby programu bol zapojený i celý rad odborníkov a spolupracovníkov.

V druhej časti otváracieho programu moderátori Martina Benková a Ivica Grujć Litavský, striedajúc slovenčinu so srbčinou. prečítali úvodný text o Slovenských národných slávnostiach a zároveň privítali vysokopostavených hostí v hľadisku divadla. Nasledovali príhovory troch organizátorov slávností. V mene Okresu Báčsky Petrovec sa prihovoril predseda Srđan Simić, v mene NRSNM predsedníčka Libuška Lakatošová a v mene Matice slovenskej v Srbsku predseda Ján Brtka. Po nich nasledoval tiež príležitostne ladený príhovor primátora mesta Nový Sad Miloša Vučevića. Program v záverečnej časti kulminoval príhovorom vzácneho host'a – predsedu vlády Slovenskej republiky Petra Pellegriniho ako i slávnostným prejavom predsedu vlády Autonómnej pokrajiny Vojvodiny Igora Mirovića. Česť otvoriť Slovenské národné slávnosti pripadla práve týmto dvom vysokým host'om. Program v priamom prenose RT Vojvodina sledovali i televízni diváci.

Divadlá na SNS 2019

V tretí – nedeľný deň Slovenských národných slávností 11. augusta 2019 v tradičnom poobedňajšom termíne vyhranenom pre detských milovníkov Tálie v sieni Slovenského vojvodinského divadla v Báčskom Petrovci vystúpili členovia detskej divadelnej odbočky Slovenského kultúrno-osvetového spolku z Erdevíka Predviedli divadelné predstavenie Mušky z gumipušky podľa textu Daniely Legíňovej-Sabovej na motívy básne spisovateľa Pavla Mučajiho v réžii Ruženky a Vladka Ďuríkovcov, ktoré na prehliadke 3xĎ získalo tretiu cenu.

Vo večerných hodinách toho istého dňa vystúpili členovia divadelnej odbočky Kultúrno-umeleckého strediska Zvolen s divadelnou predlohou Konečná stanica Stanislava Štepku v réžii Alexandra Baka. Uvedené predstavenie na 49. Divadelnom vavríne v roku 2018 získalo prvú cenu.

Divadelné umenie si v rámci slávností z roka na rok medzi svojimi čitateľmi nachádza čoraz väčší záujem. NRSNM pri účasti uvedených divadelných súborov participovala organizačne a zabezpečila i občerstvenie.

Seminár tvorivého dramatického písania *Píšeš? Pišem!*

V dňoch od 11. do 18. augusta 2019 v priestoroch a organizácii Divadla Janka Čemana v Pivnici prebiehal v poradí 10. ročník seminára tvorivého dramatického písania *Píšeš? Pišem!*, ktorého vedúcou je Mgr. art Katarína Hitzingerová ArtD. z Banskej Bystrice. Celý koncept seminára je nadstavbou divadelného festivalu DIDA, ktorý je sústredený na dramatické texty slovenských dolnozemsých autorov a aj v r.2019 zoskupil 70 účastníkov. Témou jubilujúceho seminára boli Spomienky.

97. Scénická žatva v Martine

Divadelný súbor KUS Zvolen z Kulpína, ako vlaňajší víťaz 49. Divadelného vavrína v Starej Pazove, sa s predstavením Konečná stanica autora Stanislava Štepku a v réžii Alexandra Baka zúčastnil na 97. ročníku Festivalu slovenských divadelných súborov a prehliadky s medzinárodnou účasťou Scénická žatva v Martine. Kulpínčania vystúpili v nedeľu 1. septembra 2019 v Národnom dome, kde si ich prišiel pozrieť pekný počet obecnstva, ktoré pekne reagovalo na predstavenie. V rámci Scénickej žatvy boli zorganizované početné sprievodné podujatia a predstavilo sa zo 16 divadelných súborov zo Slovenska, Česka a Srbska. Vzhľadom na to, že kulpínski divadelníci boli ubytovaní v stredoškolskom internáte na okraji mesta, čo im komplikovalo prepravu do centra diania, pozreli si iba jedno divadelné predstavenie. Počas celého zájazdu divadelníkov sprevádzal Peter Vrlík z Matice slovenskej na Slovensku. Osobitná vďaka patrí aj programovému riaditeľovi festivalu Matejovi Moškovi.

NRSNM z rozpočtu Výboru pre kultúru NRSNM divadelnému súboru z Kulpína hradila cestovné náklady.

44. Babinkove stretnutia

Dňa 1. septembra 2019 v Padine v rámci dňa tejto osady sa uskutočnili 44. Babinkove stretnutia, v rámci ktorých bolo zaznamenané 45. výročie od úmrtia spisovateľa Michala Babinku. Podujatie zorganizovala Obecná knižnica Kovačica – pobočka v Padine v čele s knihovničkou Zdenkou Obšustovou. V programe sa zúčastnili žiaci padinskej základnej školy, padinskí literáti, prezentovaná bola najnovšia literárna tvorba pre deti Zdenky Valentovej Belicovej a hosťmi boli aj riaditeľ Slovenského vydavateľského centra v Báčskom Petrovci Vladimír Valentík, spisovateľ Tomáš Čelovský, padinský autor Ján Valenta a príležitostnými slovami sa prihovril i Pavel Surový, podpredseda NRSNM a pokrajinský poslanec.

12. Festival zvykov a obyčají V aradáčskom širom poli

Dňa 7. septembra 2019 v Aradáči sa uskutočnil 12. Festival zvykov a obyčají V aradáčskom širom poli. Začal sa v predpoludňajších hodinách známou aradáčskou hroznovou obračkou, poobede nasledovalo defilé krojovaných účastníkov, ktorí prechádzali ulicami Aradáča a večer bol v znamení festivalu. Podujatie svojou prítomnosťou poctila i Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, ktorá festival otvorila. Za daždivého počasia sa program festivalu predsa len uskutočnil. Vystúpili mladí aradáčski speváci Anna Elena Zvarová a Denis Straka a po nich tanečníci z Boľoviec, Kysáča, Báčskeho Petrovca, Kovačice, Vojlovice, Zreňaninu, Aradáča a Bratislavy. Tanečnú časť otvoril DFS Základnej školy

Bratstvo. Uskutiočnilo sa i jedno sprievodné podujatie – výstava fotografií Zreňaninčana Ivana Pančiča – z matičného turnaja, ktorú v sieni Miestneho spoločenstva otvoril pomocník primátora mesta Zreňanin Duško Radišić. Predsedníčkou organizačného výboru festivalu bola Suzana Kokavská a moderátormi Milana Jovićová a Ivica Grujić Litavský.

Projekt ASSŽ

V rámci aktivít Asociácie slovenských spolkov žien plánovaných na rok 2019 bola realizácia edukačného výletu a nadviazanie spolupráce so spolkami žien z Chorvatska: z Iloku a Radošu. Program pripravili Viera Miškovicová, predsedníčka ASSŽ a Anna Fábryová, predsedníčka ženskej sekcie pri Matici slovenskej v Iloku.

Výlet bol realizovaný dňa 14. septembra 2019 a zúčastnili sa ho spolky z 15-ich spolkov žien: Aradáč, Báčsky Petrovec, Báčska Palanka, Biele Blato, Hložany, Jánošík, Kovačica, Kulpín, Kysáč, Laliť, Vojlovica, Silbaš, Pivnica, Selenča, Padina – spolu 48 členiek.

Spolkárky z Vojvodiny sa stretli priamo pod strechou matičného domu v Iloku, kde ich privítala pani A. Fábryová, koordinátorka tohto stretnutia v Iloku, odkiaľ výprava smerovala na Radoš. V tejto malej dedinke je obyvateľov stále menej. Na sálaší u Krošlákovcov ich čakali krásne strapce dozrievajúceho hrozna, horúci koláč domácej gazdinky a veľa spomienok na zašlé časy ako i konštatácia, že tieto krásne vinohrady a rodné polia už nemá kto obrábať. Cesta ich ďalej viedla do matičného domu, ktorý toho času opravujú a pri ktorom ich pán I. Pucovský, zástupca predsednu MS v Iloku, informoval o práci matice a ako majiteľ vinohradu aj o namáhavej práci vo vinohradoch a o problémoch výrobcov.

V Iloku po chutnom obede sa členky previezli turistickým vláčikom na Principovec, kde sa nadchýnali krajinkami ilockého kraja, upravenými vinohradmi a užili si z čerstvého vánku. V ilockom kostole, ktorý je v záverečných fázach rekonštrukcie, privítala ich pani farárka Sajáková, ktorá hovorila o svojom príchode do Iloku a o priebehu rekonštrukcie kostola a na záver prečítala niekoľko svojich básní, ktorými dojala všetkých prítomných.

V matičnom dome potom prebiehal spoločný program, počas ktorého sa prihovril aj predseda matice v Iloku A. Knapček. V príjemnej atmosfére si spolkárky rozprávali zážitky a na záver sa dohodli, že spolupráca bude pokračovať prevažne v oblasti zachovania tradície a kultúry dolnozemsých Slovákov. Projekt bol podporený Národnostnou radou slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku.

Výstava Jána Bačúra v Múzeu Vojvodiny

V Múzeu Vojvodiny v Novom Sade dňa 19. septembra 2019 bola vernisáž olejomalieb jedného z najstarších maliarov našej inšitnej tvorby Jána Bačúra. Na vernisáži výstavy pozostávajúcej z 82 obrazov tohto známeho umelca z Padiny sa prihovril riaditeľ múzea Dr. Drago Njegovan, o diele maestra sa zmienil i doc. MUDr. Mojmir Vrlík, Csc., čestný konzul Srbska pre regióny Žilina, Banská Bystrica a Trenčín a v mene spoluorganizátora expozície i Pavel Babka z Galérie Babka z Kovačice. Odborne sa zmienila i vyššia kustódka múzea – historička umenia Mgr. Aleksandra Stefanovová a výstavu slávnostne otvorila kustódka Daniela Filipovičová zo Strediska pre nemateriálne kultúrne dedičstvo Srbska. Program vernisáže spestrili deti z podujatia Detská svadba pod vedením vedúcich Memoriálneho strediska.

4. Festival slovenských ľudových krojov Slovákov vo Vojvodine

Dňa 21. septembra 2019 v budove Kultúrneho centra v Kysáči sa uskutočnil 4. Festival slovenských ľudových krojov Slovákov vo Vojvodine. Začal sa originálnym spôsobom – bicyklovým sprievodom vykrojovaných domácich účastníčok festivalu. Program pokračoval slávnostným otvorením vynovenej Galérie Dr. Ľudovíta Miloša Mičátka a vernisážou fotografií Slovenská svadba. Bola to svojrázna výstava fotografií slovenských mladých párov z Báčky, Banátu a Sriemu. Výstavu otvoril Zdravko Jelušić, predseda Zhromaždenia mesta Nový Sad a prihovril sa Pavel Surový, riaditeľ Kultúrneho centra Kysáč, podpredseda NRSNM a pokrajinský poslanec, ktorý je zároveň i riaditeľom a ideovým tvorcom tohto festivalu. Pán Surový sa okrem iného zmienil i o účele letného javiska – galérie a zvlášť podčiarkol významnú finančnú podporu pri adaptácii týchto priestorov zo strany mesta Nový Sad. Prihovril sa i Miroslav Brna, predseda SKIC. Do slávnostného programu otvorenia galérie sa zapojili i hudobníci a speváci Magdaléna Kaňová, Iveta Kováčová, Samuel Kováč a Ondrej Maglovský a moderátorkou bola Anna Zorňanová.

V ďalšom segmente festivalu nasledoval galaprogram, ktorý taktiež slávnostne otvoril Zdravko Jelušić, predseda Zhromaždenia mesta Nový Sad. Nasledoval etnomuzikál pod názvom Anička a Janičko, ktorý režírovala Alisa Oravcová z Vojlovice a do ktorého zakomponovala i živé vstupy Andrey Lačokovej so skupinou Lego duo z Báčskeho Petrovca. V pokračovaní bola módna prehliadka Jaroslavy Wurll Kocanovej zo Slovenska, ktorej unikátne diela predviedli modelky zo slovenských vojvodinských prostredí. Jej kolekciu originálnymi šperkami doplnila autorka Zuzana Barčáková. Program kulminoval prehliadkou starých slovenských krojov, ktoré mali oblečené a predviedli ich dievčatá Báčskeho Petrovca, Padiny, Hložian, Pivnice, Selenče, Starej Pazovy,

Bingule, Kovačice, Aradáča, Lalite a Kysáča. Kroje a výstupy hodnotila porota v zložení: Vera Raičevićová, Miroslav Benka, Mária Gašková, Anna Čúsová, Anna Zolnajová, Mária Marčoková a Dragan Milojević.

V rámci galaprogramu premiérovo do života bola uvedená i kniha 70 sukien mala. Je to kniha o kysáčskom ľudovom odeve a venovaná je Kysáčanke, ktorá ľudový kroj nosieva dodnes – Márii Petrikovej. Miss festivalu sa stala Petrovčanka Alexandra Brtková. Festival finančne a mediálne podporili Mesto Nový Sad, Pokrajinský sekretariát pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločenstvami, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, RTV Srbska, RTV Vojvodina, TV Petrovec a Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny.

Výtvarnícky tábor

Dňa 12. októbra 2019 v Parku Zuzky Medved'ovej v Báčskom Petrovci v organizácii Združenia petrovských výtvarných umelcov sa uskutočnil 2. Výtvarnícky tábor maliarov amatérov Vojvodiny. V rámci tohto podujatia uskutočnili i výstavu detských prác, ktoré vznikli počas podobného tábora v rámci Dní Petrovca a odprezentovali i knižočku pod názvom Krátky biografický slovník členov Združenia petrovských výtvarných umelcov v Báčskom Petrovci (2009 – 2019). Na výstave sa prihovril Ján Makan, člen NRSNM a člen Výkonnej rady NRSNM poverený kultúrou.

Výstava Korene 5

V Starej Pazove dňa 21. októbra 2019 v Galérii Miry Brtkovej bola slávnostne otvorená piata výstava Korene, ktorá priniesla diela na malom formáte slovenských akademických umelcov v Srbsku. V mene Strediska pre kultúru Stará Pazova sa prihovril Marjan Karavla, odborný spolupracovník pre výtvarné umenie a je to projekt, ktorého iniciátorom je staropazovský akademický maliar Ján Agarský. Jeho cieľom bolo zviditeľniť úspechy slovenských umelcov na malom formate. Korene 5 tvorila expozícia pozostávajúca z 22 prác a ide o nasledujúcich autorov: Ján Agarský, Miško Bolf, Michal Ďurovka, Ľupka Ergová, Mária Gašková, Mária Galatová-Čirovičová, Miroslav Havrilov, Marjan Karavla, Martina Karavlová-Hlodová, Jozef Klátik, Alena Klátiková, Laslo Kolár, Zdenka Mária Madacká, Michal Madacký, Andrea Merníková-Šimonová, Svetlana Miháľová, Vesna Opavská, Miroslav Pavlovič, Zvonimír Pudelka, Štefica Radovanová, Daniela Triašková a Emilia Valentíková. Autorom textu v katalógu výstavy Korene 5 je Sava Stepanov a toho roku odmenu dostala mladá umelkyňa Alena Klátiková. Výstava trvala do 3. novembra 2019 a potom sa presťahovala do Múzea Sriemu v Sriemskej Mitrovici.

50. Divadelný vavrín

V dňoch od 26. októbra do 3. novembra 2019 v Starej Pazove prebiehala 50. Prehliadka slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby – Divadelný vavrín. V rámci uzatvárajúceho ceremoniálu v posledný deň prehliadky boli udelené ceny súborom a jednotlivcom. Pozdravy z Veľvyslanectva Slovenskej republiky priniesol Igor Vencel, zástupca veľvyslankyne SR a v mene Organizačno-správnej rady účastníkom a ustanovizniám, ktoré sa podieľali na organizácii, sa poďakoval Zdenko Uheli, predseda OSR. Divadlo so Slovákami a Slováci s divadlom pretrvávajú vyše sto rokov a kým bude divadelných zánietencov, bude aj divadla, povedala okrem iného Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, ktorá aj zatvorila Divadelný vavrín 2019.

Podľa ocenenia Lýdie Gedel'ovskej, ktorá sledovala kultúru hovoreného slova na tohtoročnej prehliadke, vysoká úroveň javiskovej reči bola povšimnutá najmä v predstaveniach Tajomný šepot, Čo si videl, nevidel si! a Nálepky Ochotníckeho divadla Janka Čemana z Pivnice a v predstavení WC Story SKC P.J. Šafárika z Nového Sadu. Najčistejšie a bez nárečových prízvukov odznela slovenčina v predstavení WC Story a preto cenu za kultúru hovoreného slova získal divadelný súbor z Nového Sadu. Potom sa slova ujala Milina Chrt'ánová, predsedníčka odbornej poroty.

Na divadelnej prehliadke sa zúčastnilo osem divadelných predstavení v konkurencii o ceny z nasledujúcich slovenských vojvodinských prostredí: Pivnice, Vojlovice, Nového Sadu, Kysáča, Lalite a Aradáča.

Podľa ocenenia odbornej poroty (hodnotili Miroslav Benka, Milina Chrt'ánová a Zdenko Kožík) prvú cenu a sošku Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny získalo predstavenie Čo si videl, nevidel si! OD Janka Čemana z Pivnice. Režisérka tohto predstavenia Katarína Mišíková Hitzingerová je odmenená za najúspešnejšiu réžiu a za pôvodnú predlohu. Z tohto súboru odmenený je aj najúspešnejší herec na prehliadke Jozef Chrček a najlepší debutant Kristián Baďura. Za kostýmy v tomto predstavení odmenená je Ema Kristoferová. Z druhého predstavenia pivnického divadla Tajomný šepot odmenený je Boris Merník za najlepšiu epizodnú postavu a Jan Šimon za najúspešnejšiu scénografiu. Z tretieho predstavenia ochotníkov z Pivnice Nálepky diplom za herecký výkon dostal sa Jánovi Kmeťkovi.

Druhú cenu získalo predstavenie V štátnom záujme z Kysáča. Tomuto súboru dostalo sa ocenenie za najlepší kreatívny divadelný čin a herečka Tatjana Klinková stvárnila najlepšiu epizodnú postavu. Diplom za herecký výkon získali Svetlana Gašková, Kristián Križan, Ivan Privizer a Branislav Čeman.

Tretiu cenu získalo predstavenie Zabíjačka z Aradáča. Tomuto súboru sa dostala aj špeciálna cena za kolektívnu hru a odmenené sú aj Verona Abelovská Petráková a Helena Bartošová za najúspešnejšie stvárnené hlavné ženské postavy na prehliadke.

Druhá špeciálna cena za najlepšiu choreografiu sa dostala Alise Oravcovej, ktorá získala aj diplom za herecký výkon. Diplomom za herecký výkon odmenená je aj Daniela Valentová z Lalite.

Na počesť odmenených a na radosť divákov Slovenské vojvodinské divadlo z Báčskeho Petrovca predviedlo predstavenie SVĚTY ZA DEDINOU, na motívy hry Portugal autora Zoltána Egressyho a v réžii Dušana Bajina.

Divadelný vavrín spolu organizovali a financovali: Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Obec Stará Pazova, SKUS hrdinu Janka Čmelíka v Starej Pazove a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

39. Festival slovenskej populárnej hudby Zlatý kľúč

V Selenči sa dňa 27. októbra 2019 uskutočnil 39. ročník Festivalu slovenskej populárnej hudby Zlatý kľúč, ktorý v priamom prenose prostredníctvom RTV mohli sledovať aj diváci pri televíznych obrazovkách. Organizácia festivalu prebiehala podľa zaužívaného modelu z predchádzajúcich piatich ročníkov, keď bola podpísaná zmluva o spoluorganizácii tohto významného celomenšinového podujatia. Takže i tohtoročný festival realizačne mali Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Mieste spoločenstvo Selenča a Obec Báč. Okrem nich finančnými patrónmi boli Ministerstvo kultúry a informovania Republiky Srbsko a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Spred Organizačno-správnej rady festivalu v čele s predsedníčkou tohto telesa a zároveň predsedníčkou Výboru pre kultúru NRSNM Annou Čapeľovou, pričínili sa i ďalší členovia – Katarína Vrabčeniaková, Pavel Surový (predstavitelia NRSNM), Dr. Juraj Súde (predstaviteľ Obce Báč), Ferko Gašparovský (predstaviteľ Miestneho spoločenstva Selenča) a Anna Chrt'ánová Leskovac (predstaviteľka ÚKVS).

Prítomným v sieni selenčského Domu kultúry sa na samom začiatku slávnostne prihovorili: predsedníčka Rady Miestneho spoločenstva Selenča Katarína Vrabčeniaková, predseda Zhromaždenia Obce Báč Dr. Zoran Novaković a česť otvoriť 39. Zlatý kľúč mal podpredseda NRSNM a pokrajinský poslanec Pavel Surový.

39. ročník festivalu Zlatý kľúč priniesol 12 nových skladieb v žánri slovenskej populárnej hudby. O aranžmány pesničiek a o dizajn zvuku sa i toho roka postarali hudobníci Ondrej Pavčok a Samuel Kováč. Ich práca na príprave pesničiek do konečnej podoby bola najzložitejšia a pred

samotnou realizáciou v štúdiu prebiehala niekoľko mesiacov. Hodnotenie skladieb a interpretácií pesničiek mala na starosti odborná porota v zložení: frontman skupiny Apsolutno romantično, skladateľ a producent Petar Alvirović, hudobný pedagóg, dirigent a skladateľ Dr. Juraj Súdi a kontrabasista a džezman Ervin Malina. Keď ide o texty skladieb, hodnotila ich Zdenka Valentová Belićová, prekladateľka a spisovateľka. Svojimi hlasmi prispeli i diváci v hľadisku ako porota obecnstva a televíznym divákom tiež bolo umožnené zapojiť sa do hlasovania prostredníctvom sms-iek. Keď ide o festivalový orchester, tiež bol pod vedením Samuela Kováča a Ondreja Pavčoka a okrem nich ho tvorili i Jaroslav Leporis a Nikola Macura. Počas nahrávania skladieb v štúdiu spolupracovali i Zoran Stajić, Ivan Galamboš a Zare Govorčin. Umeleckou riaditeľkou a koordinátorkou festivalu bola Dr. Slovenka Benková Martinková, konferenciu mala na starosti Annamária Boldocká Grbićová a festival moderoval Ivica Grujić Litavský.

Uvedený ročník do života priviedol dvanásť žánrovo pestrých skladieb, ktoré uvedieme podľa poradia prednesov na samotnom festivale. Juraj Súdi mladší bol autorom skladby Na krídlach noci. Zhudobnil ju na text Anny Strehárskej a zároveň ju aj zaspieval spolu s Leonórou Súdiovou a hudobne dotvoril hrou na husliach. Pieseň tanečne ilustrovali umelci Tamara Bogičevićová a Marko Nikolić. Umelecký tím tejto piesne získal špeciálnu cenu odbornej poroty za celkový umelecký dojem. Janko Hrubík sa predstavil ako autor skladby a textu piesne Kam tvoja láska zmizla. Zaspievala ju Anna Tordanská. Skladbu Páperistá pieseň textára Michala Ďugu zhudobnil skladateľ Samuel Medved' a predniesol ju Ladislav Kekez. Samuel Kováč sa i na tohtoročnom festivale zúčastnil ako autor skladby a textu piesne Počúvaj seba. Interpretoval ju Boris Gabríni. Táto pieseň získala Cenu za najlepší text na festivale. Iveta Kováčová sa piesňou Kvôli životu textára Samuela Kováča predstavila nielen ako interpretka, ale i ako úspešná skladateľka. Získala prvú cenu odbornej poroty za najlepšiu skladbu na festivale a zároveň i Cenu NRSNM. Ondrej Pavčok bol ďalším súťažiacim na festivale, ktorý sa v jednej piesni predstavil ako skladateľ a ako textár piesne Pre teba túto pieseň hrám, ktorú zaspieval Jaroslav Kriška. Skladba Protiklad spojila dvoch skladateľov – Samuela Kováča a Martina Jána Javorníka, ktorí zhudobnili text Samuela Kováča a interpretovalo ju dueto Andrea Koruniaková a Martin Ján Javorník. Pieseň získala Cenu za najväčší počet sms hlasov. Autorka skladby Večné možno Milina Sklabinská zhudobnila text Mareka Zákopčana a na festivale ju predniesol Zlatko Klinovský. Za festivalovou skladbou Bludár stál ďalší úspešný tím: skladateľka Marína Kaňová, autor textu Martin Slivka a interpretka Andrea Lačoková. Maríne Kaňovej odborná porota za skladbu piesne udelila tretiu cenu. Jedinou súťažiacou na Zlatom kľúči,

ktorá bola kompletnou autorkou – skladateľkou, textárkou a interpretkou bola Slovenka Benková Martinková. Predniesla skladbu Nálada a získala Cenu za najúspešnejšiu interpretáciu na 39. Zlatom kľúči. Pod skladbu Prosba sa podpísala autorka textu Katarína Melegová-Melichová, autorom skladby bol Ondrej Maglovský a pieseň interpretovala Anna Zorňanová. Ondrej Maglovský za túto skladbu získal druhú cenu odbornej poroty. Autor skladby a textu piesne Sme slovenské dievčatá bol Ján Dobrík. Jeho pieseň predviedli mladé interpretky Magdaléna Kaňová a Jana Trusinová. Táto skladba si získala najväčšiu priazeň prítomných v sieni selenčského Domu kultúry čím získala Cenu poroty obecnstva.

V rámci záverečného ceremoniálu udeľovania cien Cenu za text odmenenému autorovi odovzdala Zdenka Valentová Beličová a ďalším odmeneným – najúspešnejšej interpretke a najlepším tvorcom skladieb ceny slávnostne odovzdal Pavel Surový. Revuálna časť Zlatého kľúča odznela v duchu festivalových spomienok – retrospektívou skladieb z predchádzajúcich ročníkov a za sprievodu inštrumentálnej skupiny Klo klo, ktorú viedol Ervin Malina. V rámci tejto časti na svojrázny spôsob bola venovaná spomienka zaslúžilému umelcovi, pedagógovi, skladateľovi a zberateľovi – selenčskému rodákovi Mr. Jánovi Nosálovi. V rámci nej vystúpili speváci Boris Babík, Mária Turanská, Sabína Trbarová a Una Amidžićová.

Účasť na Ružinovskom folklórnom festivale 2019

Dňa 16. novembra 2019 v Dome kultúry Ružinov v Bratislave sa konal ďalší ročník Ružinovského folklórneho festivalu v organizácii Mestskej časti Bratislava – Ružinov a Cultus z Bratislavy, ktorý každoročne prezentuje to najlepšie nielen zo slovenského, ale aj zo zahraničného folklóru. Zúčastnili sa ho nasledujúce súbory zo Slovenskej republiky: DFS Trávníček – Čriepky z Liptova, FS Karpaty – Svadba z Važca, FS Devín – Cesta po regiónoch Slovenska, KFS Szóttés – Mimo kruhu, FS Zemplín zo Zemplína – Ľubojsc moja a zo Srbska slovenský folklór dôstojne reprezentoval etno-muzikál Anička a Janičko – autorský projekt Alisy Oravcovej z Vojlovice, ktorý zoskupil našich úspešných mladých umelcov z oblasti folklórnej tvorby. Národnostná rada im zabezpečila cestovné na uvedené podujatie.

20. Rozospievaný Sriem

Dňa 24. novembra 2019 v Starej Pazove sa uskutočnil 20. ročník festivalu Rozospievaný Sriem. Po príhovoroch Libušky Lakatošovej – predsedníčky NRNSM a predsedníčky SKUS hrdinu Janka Čmelíka a Jána Brtku, predsedu Matice slovenskej v Srbsku, v divadelnej sále odzneli krásne tóny ľudových piesní, ktoré zaspievali 14 speváci. Boli to Staropazovčania Nataša Čurkovičová-Nedelická, Mária Bzovská, Anna

Šagová, Jaroslava Vršková-Opavská a Zdenko Jašo, Boľovčanky Milena Milenkovičová, Martina Mitnáverová (Kukučková) a Anna Jašová (Kukučková) a Šíd'an Alen Feltan. Okrem víťazov jednotlivých festivalov vystúpili aj držitelia druhej a tretej ceny odbornej poroty Vesna Škul'cová-Mijatovičová z Lugu, Jovana Trkuljová zo Šídu, Andrea Halajová z Boľoviec, Michaela Kočišová a Igor Uheli zo Starej Pazovy. Osobitným hudobným bodom sa predstavil aj vynikajúci slovenský ľudový orchester pod vedením harmonikára Vladislava Forgáča.

Pred festivalom zasadal Festivalový výbor, ktorý ohodnotil minuloročný festival a zvolil trojčlennú komisiu, ktorá má pripraviť návrh nových pravidiel festivalu, aby sa nezopakovala minuloročná skúsenosť s malým počtom účastníkov. Generálnym sponzorom festivalu bola Obec Stará Pazova a festival finančne podporila i NRSNM. Aj tentoraz úspešnými organizátormi boli MOMS Stará Pazova a SKUS hrdinu Janka Čmelíka zo Starej Pazovy.

54 . Stretnutie v pivnickom poli

V Pivnici od 7. do 8. decembra 2019 prebiehal 54. Festival spevákov slovenských pôvodných ľudových piesní – Stretnutie v pivnickom poli. Toho roku sa festivalu sa zúčastnilo 13 spevákov zo slovenského vojvodinského prostredia a sprevádzal ich ľudový orchester pod vedením Valentína Michala Grňu. Konferenciu pre všetky tri koncerty mala Anna Zorňanová a festival otvorila predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová.

Odborná porota, ktorá hodnotila prednesy a autenticnosť piesní, pracovala v zložení: Jarmila Juricová Stupavská, Mária Zdravkovičová a Miroslav Hemela a ľudový odev účastníkov hodnotil mladý etnológ Patrik Rago.

Odborná porota udelila nasledujúce ceny. Za interpretáciu prvú cenu Martine Agarskej z Boľoviec, ktorá získala i Cenu NRSNM, druhú cenu Vladimírovi Kriškovi z Hložian, tretiu cenu Andrei Koruniakovej z Kulpína a ďalšiu tretiu cenu Shaili Ponigerovej Forero z Báčskeho Petrovca.

Ceny za autenticnosť piesne získali Jarmila Hajková z Kovačice a Vladimír Ábelovský z Aradáča. Špeciálnu cenu za angažovanie sa vo viacerých oblastiach hudobného života vojvodinských Slovákov získala Iveta Kováčová z Báčskeho Petrovca. Ceny za tradičný ľudový odev získali Silvia Ferková z Hložian a Iveta Kováčová z Báčskeho Petrovca. Cenu poroty obecnstva získali Pivničan Janko Merník a Hložančan Vladimír Kriška. Ceny odmeneným udeľovala predsedníčka Výboru pre kultúru NRSNM Anna Čapeľová.

Festival podporila i Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny a osobitne prispel i Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

15. bienále slovenských výtvarníkov v Srbsku

Dňa 14. decembra 2019 v Galérii Zuzky Medved'ovej v Báčskom Petrovci sa uskutočnilo 15. Bienále slovenských výtvarníkov v Srbsku. Otvoreniu výstavy v galérii predchádzalo výtvarnícke snemovanie na tému 30 rokov činnosti tejto galérie. Múzeum vojvodinských Slovákov s Galériou Zuzky Medved'ovej na bienále udelilo päť cien: Michalovi Ďurovkovi (1972) z Kysáča Cenu Karola Miloslava Lehotského za najreprezentatívnejšiu výstavu medzi dvoma bienále, Cenu Cyrila Kutlíka za celoživotný tvorivý prínos v oblasti výtvarného umenia a kultúry vojvodinských Slovákov získal Jozef Klátik (1949) zo Starej Pazovy a posthumne Pavel Pop (1948 – 2019), Cenu Cyrila Kutlíka za organizačný prínos v oblasti výtvarného umenia a kultúry vojvodinských Slovákov získal Vladimír Valentík (1959) a Výkupnú cenu Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny získala Vesna Opavská (1976) z Belehradu za digitálnu grafiku Kempová sezóna, ktorá vznikla ekologickým spracovaním rannej hmly nad jazerom. Obraz V. Opavskej patrí do cyklu, ktorý čoskoro bude vystavený v Belehrade a v Trebinji.

Seminár kreatívneho písania a vyhodnotenia súťaží Čo dokáže pekné slovo a súťaž detského časopisu Zornička

Výbor pre kultúru NRSNM v Lugu dňa 18. decembra 2019 v spolupráci s tamojšou Základnou školou Jovana Popovića zorganizoval tri podujatia na popularizáciu literárnej tvorby: Seminár kreatívneho písania, ktorý bol i projektom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, vyhodnotenie žiackej literárnej súťaže žiakov vyšších ročníkov základných škôl a stredných Čo dokáže pekné slovo a vyhodnotenie literárnej súťaže detského časopisu Zornička. Súťaž žiakov a dospelých autorov píšucich pre deti podporili i Slovenské vydavateľské centrum a časopis pre deti Zornička. Úvodom podujatia sa prihovoril podpredseda NRSNM Pavel Surový a poslanec AP Vojvodiny, ktorý pri tejto príležitosti lužskej škole daroval dva notebooky a úradujúca riaditeľka NVU Hlas ľudu Anna Hud'anová im spred tejto ustanovizne venovala vzácne knihy. Darčeky v mene školského kolektívu v Lugu prijala profesorka triednej výučby Miluška Kolárová, ktorá vyjadrila slová vďaky za vzácne pomôcky na skvalitnenie vyučovacieho procesu v tomto prostredí.

Literárny happening v Lugu zoskupil aj domácich žiakov nižších ročníkov a odmenených žiakov zo súťaže, ktorým svojráznou odmenou bolo zúčastniť sa na uvedenom work shope. Seminár kreatívneho písania veľmi iniciatívne a tvorivo viedol univerzitný profesor a spisovateľ Dr. Zoroslav Spevák. Keďže v učebni, kde sa hravo zvládali dané úlohy, boli prítomné aj profesorky odmenených žiakov, aj tie sa do dielne aktívne

zapojili a boli to pre všetkých skutočne podnetné a uvoľnené chvíle, z ktorých si každý odniesol kus inšpirácie do ďalšej tvorby.

Po ukončení seminára dostali priestor najmladší účastníci týchto podujatí – žiaci z Lugu. Tentoraz v úlohe recitátorov a spevákov, ktorých pripravili ich učitelia Miluška Kolárová a Miroslav Bád'onský. Bol to nadovšetko sympatický umelecký predel, po ktorom sa začalo udeľovanie cien zo žiackej literárnej súťaže Čo dokáže pekné slovo. Práce žiakov hodnotili úradujúca riaditeľka NVU Hlas ľudu Anna Hud'anová a Milinka Chrt'anová, úradujúca asistentka pokrajinského tajomníka národnostných menšín – národnostných spoločenstiev APV. Takže v kategórii stredoškolákov prvú cenu získala Valentína Hudecová z Gymnázia Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci, druhú cenu – Karmena Kováčová, žiačka petrovského gymnázia a tretiu cenu získal Andrej Simendić, žiak Ekonomickej školy Vuka Karadžića v Starej Pazove. Špeciálnu cenu v tejto kategórii získal Ján Farkaš, žiak Gymnázia Mihajla Pupina v Kovačici. V kategórii vyšších ročníkov základných škôl prvú cenu získala Milinka Glóziková zo Základnej školy Mladých pokolení v Kovačici, druhé ceny získali Andrej Dudáš zo Základnej školy Ľudovíta Štúra v Kysáči a Dejan Muninović, žiak Základnej školy maršala Tita v Padine. Tretie boli Sara Kováčová a Jasminka Hromčíková zo Základnej školy Bratstva a jednoty v Bielom Blate. I v tejto kategórii boli udelené špeciálne ceny. Získali ich Igor Ferko a Ema Speváková zo Základnej školy Jána Čajaka v Báčskom Petrovci, tiež Patrik Haviar z kovačickej základnej školy. Ceny všetkým slávnostne udeľovali Pavel Surový a Anna Hud'anová.

A do tretice k udeľovaniu tradičnej súťaže časopisu Zornička, ktorú finančne podporuje Výbor pre kultúru NRSNM, úvod patrilo Dr. Zoroslavovi Spevákov. Podal v ňom zdôvodnenie odbornej poroty, v ktorej pracoval spolu s Annou Spevákovou, profesorkou slovenčiny a riaditeľkou Knihnice Štefana Homolu v Báčskom Petrovci. Podľa ich rozhodnutia v kategórii prózy prvú cenu získala Martina Bartošová, druhý bol Miroslav Gašpar a tretia Katarína Mosnáková-Bagľašová. V kategórii poézie prvou bola Mária Vrškova a druhú a tretiu cenu získal Ján Valenta. Odmeneným autorom ceny udeľovali Pavel Surový a Dr. Zoroslav Spevák, ktorý po udeľovaní cien optimisticky vyhlásil, že celkovo má dobrý pocit zo súťaže a že naša tvorba pre deti prejavuje určitý druh vitality.

21. Festival Letí pieseň, letí v Kovačici

Festival, ktorí už 21 rokov obohacuje našu dolnozemsú fonotéku novými populárnymi piesňami pre deti, zviditeľňuje skladateľov, textárov a mladých začínajúcich interpretov, sa uskutočnil 21. decembra 2019 vo veľkej sieni Domu kultúry 3. októbra v Kovačici. Po podnetnom

príhovore Zlatka Šimáka, predsedu Zhromaždenia obce Kovačica, ktorý o.i. zdôraznil, že „našu spätosť s detskými pesničkami a na naše slovenské tradície nesmieme zabúdať preto, že ich pestovaním je našim prínosom do pestrej mozaiky celovojvodinskej kultúry“, česť oficiálne otvoriť 21. ročník festivalu Letí pieseň, letí 2019 sa dostala Libuške Lakatošovej, predsedníčke NRSNM. Všetkým v sieni kovačického DK popriala krásne blížiac sa vianočné a novoročné sviatky a účastníkom festivalu zaželala dobré hlasivky a úspešný výkon.

Tohtoročný 21. ročník festivalu priniesol 13 nových skladieb slovenskej populárnej hudby, ktoré do Kovačice, okrem domácich sólových spevákov, prišli predniesť aj mladučky a spevuchtiví interpreti zo Selenče, Aradáča, Bieleho Blata a Padiny. Ich spevácky výkon, ako i kvalitu nových skladieb, sledovala a hodnotila odborná posudzovacia komisia v zložení Ružena Červenská, Juraj Súdi st. a Ivan Babka. Profesorka slovenčiny Mária Kotvášová-Jonášová hodnotila texty. Prvú cenu a zlatú plaketu NRSNM za prednes získal Marek Škabla zo Selenče, ktorý predniesol víťaznú skladbu Malé žabiatko autora Juraja Súdiho ml. Autor skladby získal aj sošku, dielo akademickej umelkyne Miry Brtkovej. Pieseň vznikla na text Michala Kaňu. Druhú cenu si vyspieval Davorin Gašparovský zo Selenče, ktorý na text Nataše Klinovskej predniesol skladbu Muzika autora Zlatka Klinovského. Tretia cena sa dostala do rúk mladej kovačickej speváčke Anke Ďurišovej, ktorá zaspievala skladbu Ôsmaci autora Pavla Ďuriša, odmeneného druhou cenou odbornej poroty. Text napísala Violeta Ďurišová. Obecenstvu sa najviac páčil prednes Kaliny Babkovej z Kovačice, ktorá si svoje hlasové možnosti vyskúšala vo Veselej piesni autora Jána Dišpitera a textárky Adriany Babkovej. Obecenstvo malo možnosť si zvoliť aj najkrajšiu skladbu, ktorou sa podľa ich mienky stala pieseň Iskra autorky Zlaty Hrnčárovej. Skladbu na text Adely Obšustovej zaspievala Tina Vesteková z Kovačice. Tretiu cenu odbornej poroty za skladbu získala kovačická skladateľka Kristina Cicková, ktorej skladbu Matematika predniesla Anita Cicková. Zlatú plaketu za text, ktorý je podľa ocenenia prof. M. Kotvášovej-Jonášovej „text spievavý, melodický a umelecký“, získal padinský textár Ján Valenta. Ceny a darčeky odmeneným účastníkom udelili Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, Zlatko Šimák, predseda ZO Kovačica, Anička Bírešová, riaditeľka kovačickej základnej školy a Ján Tomáš, riaditeľ DK.

Na festivale si svoje spevavé hlasivky vyskúšali aj speváci: Dária Poničanová, Ema Juricová a Timea Tomanová z Padiny, Pavel Samuel Ábelovský z Aradáča, Sara Poničanová z Bieleho Blata, Karol Lukáč a Aneta Cicková z Kovačice. Spevákovi sprevádzal chór ZŠ Mladých pokolení pod taktovkou dirigenta, učiteľa hudby Pavla Tomáša st. Úpravu piesní mali na starosti Pavel Tomáš ml. a Žel'ko Suchánek. Program

tohtoročného festivalu populárnej hudby pre deti Letí pieseň, letí 2019, ktorý spoločnými silami úspešne organizovali NRSNM, ÚKVS, ÚŠŽZ, Obec Kovačica, Dom kultúry 3. októbra a ZŠ Mladých pokolení, na text M. Kotvášovej-Jonášovej, viedla moderátorka Anna Asodiová.

Knižné vydania

Výbor pre kultúru NRSNM v roku 2019 podporil tlač dvoch knižných titulov pre deti pod názvom S mamou do škôlky a Pán v oranžovom kabáte autora Zoroslava Speváka vo vydaní Slovenského vydavateľského centra z Báčskeho Petrovca.

Výbor pre kultúru v minulom roku taktiež podporil i vydanie kapitálnej monografie pod názvom Slovenská krása autora Pavla Surového – exkluzívnej knihy o ľudovom kroji s prezentáciou na Bratislavskom hrade.

Podujatia a aktivity, ktoré organizačne podporoval VPK NRSNM

Ministerka kultúry Slovenskej republiky na návšteve v NRSNM

Dňa 22. februára 2019 ministerka kultúry Slovenskej republiky Ľubica Laššáková navštívila Národnostnú radu slovenskej národnostnej menšiny v Novom Sade. V delegácii s pani ministerkou Laššákovou bola i veľvyslankyňa Slovenskej republiky J. E. Dagmar Repčeková, tiež Peter Hajnala – generálny riaditeľ kancelárie ministerky, Milan Cigán – zahranično-politický poradca ministerky, Jozef Švolík – generálny riaditeľ sekcie umenia, Michal Hrušík – 3. tajomník na Veľvyslanectve SR a Bratislava Lačarková – tlmočníčka zastupiteľského úradu SR. Spred NRSNM vysokú diplomatickú delegáciu privítala predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová za prítomnosti podpredsedov NRSNM – Pavla Surového, Tatiany Vujačicovej, Zlatka Šimáka, predsedníčky Výboru pre kultúru Anny Čapeľovej a koordinátorky VPK Svetluše Hlaváčovej.

V rozhovore predsedníčka Lakatošová najprv zoznámila pani ministerku o priebehu volieb do Národnostných rád národnostných menšín, ktoré sa uskutočnili na konci minulého roka. Postupne sa dostali k ústrednej téme rozhovoru – možnosti výstavby slovenského kultúrneho centra v Novom Sade, ktoré by podporila Slovenská republika a ku ktorému by prispeli aj Srbská republika, AP Vojvodina a Mesto Nový Sad. V centre by okrem NRSNM sídlil aj Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a iné slovenské menšinové inštitúcie a organizácie. Okrem iného aj internát pre slovenských študentov, ktorí sa rozhodnú študovať na univerzite v Novom Sade. Obe strany sa dohodli,

že do jedného mesiaca po rokovaní zostáva zväžiť a detailnejšie precizovať tento návrh. K návrhu uvedeného projektu sa v rozhovore s pani ministerkou počas stretnutí pred príchodom do NRSNM pochvalne zmienili a vyjadrili ochotu spolupracovať aj predseda Pokrajinskej vlády Igor Mirović a primátor mesta Nový Sad Miloš Vučević.

Keďže pani ministerka 21. februára 2019 v rámci zaznamenávania medzinárodného dňa materinského jazyka navštívila i Kovačicu, v rámci rozhovorov na pôde NRSNM sa dotkli i témy Domu Martina Jonáša, ktorý je vo vlastníctve NRSNM a daný na používanie Galérii insitného umenia v Kovačici a v súčasnosti nie je celkom vo funkcii.

Insitný maliar Ján Bačúr v NRSNM

Dňa 21. mája 2019 ústredie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Novom Sade navštívila vzácna delegácia v čele s insitným maliarom Jánom Bačúrom, ktorý vyjadril žiadosť stretnúť sa s predsedníčkou NRSNM Libuškou Lakatošovou. Predsedníčka spolu s Pavlom Surovým, podpredsedom NRSNM a pokrajinským poslancom, okrem barda slovenského insitného umenia v Srbsku Jána Bačúra privítali i Pavla Babku, zakladateľa a majiteľa Súkromnej galérie insitného umenia Babka a Pavla Baláža, zakladateľa Memoriálneho strediska Dr. Janka Bulíka.

Prezentácia Digitálnej platformy

Dňa 5. júla 2019 sa v Archíve Vojvodiny v Novom Sade konala prednáška, na ktorej bolo odprezentované Medzinárodné centrum archívneho výskumu ICARUS a jeho najnovšia digitálna platforma tzv. Topoteka. Toto médium uľahčuje ukladanie a publikovanie rôznych historických zdrojov a kultúrneho dedičstva, ako aj používanie interaktívnych nástrojov na opis, reprezentáciu a vyhľadávanie. Cieľom prednášky bolo priviesť predstaviteľov našej komunity do stále rastúcej európskej pokladne vedomostí. Podľa predsedníčky strediska ICARUS, Chorvátsko PhD. Vlatky Lemić ide o konzorcium so sídlom vo Viedni, ktoré združuje viac ako 200 inštitúcií z 35 krajín v Európe a Amerike a jeho hlavnou činnosťou je rozvoj medzinárodných platforiem. Prítomných privítal riaditeľ archívu Dr. Nebojša Kuzmanović, ktorý prejavil veľký záujem o uvedenú platformu.

Choreografický seminár v Starej Pazove

V dňoch od 31. augusta do 1. septembra 2019 v Starej Pazove sa v organizácii Výboru pre kultúru NRSNM uskutočnil ďalší ročník choreografického seminára slovenského ľudového tanca, na ktorom sa zúčastnilo až 24 účastníkov. Boli to vedúci respektíve potenciálni vedúci

folklórnych kolektívov v našich slovenských vojvodinských prostrediach. Na začiatku seminára sa frekventantom a ich vedúcim prihovorili predsedníčka NRSNM a predsedníčka SKUS hrdinu Janka Čmelíka v Starej Pazove Libuška Lakatošová a výkonný riaditeľ tohto spolku Zdenko Uheli. Prednášateľkou bola naša známa a dlhoročná choreografka – učiteľka Ruženka Červenská, ktorá za svoju prácu získala početné uznania a ktorá je i dnes aktívnou choreografkou v SKUS hrdinu Janka Čmelíka v Starej Pazove, kde pracuje s folklórnym dorastom. R. Červenská tentoraz spracovala Slovenské tance z nášho prostredia a ich použitie v súčasnosti. Bolo to 14 tanečných celkov s rôznymi ozdobami pôvodných slovenských tancov z tunajšieho prostredia.

Na seminári o krojoch prednášal etnológ z Báčskeho Petrovca Marijan Pavlov a choreograf Janko Merník z Pivnice poukázal na špecifickosti pivnických tancov. Počas seminára slovenských ľudových tancov účastníkov sprevádzal mládežnícky ľudový orchester SKUS hr. Janka Čmelíka zo Starej Pazovy. Tempo seminára bolo nanajvýš pracovné a robilo a debatovalo intenzívne do pozdných večerných hodín. Tieto folklórne dni víkendu boli uzavreté slávnostným udeľovaním diplomov, ktoré účastníkom a vedúcim udelila predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová. Kurzu sa zúčastnili frekventanti z Aradáča, Báčskeho Petrovca, Erdevíka, Kovačice, Kulpína, Kysáča, Bingule, Lugu, Nového Sadu, Padiny, Pivnice, Boľoviec, Šídu a Starej Pazovy. Choreografické sústredenie finančne podporil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Príprava výstavy Korene

Dňa 4. októbra 2019 v priestoroch Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny zasadala komisia, ktorá zhodnotila práce na malom formáte, ktoré boli súčasťou 5. výstavy pod názvom Korene. Ide o výstavu diel malého formátu slovenskýcvh umelcov žijúcich v Srbsku, ktorú podporuje NRSNM z rozpočtu Výboru pre kultúru. Jej iniciátorom je Ján Agarský a uskutočnila sa v Stredisku pre kultúru Stará Pazova v Galérii Miry Brtkovej. V komisii pracovali Sava Stepanov, Jozef Klátik a Ján Agarský.

Ženská parlamentná sieť

Členky Komisie pre rodovú rovnosť v rámci VÚPJP NRSNM Mária Poptešinová, Lýdia Damijanová a Svetluša Hlaváčová sa zúčastnili 7. Nacionálnej konferencie Ženskej parlamentárnej siete pod názvom Nie v mojom parlamente, ktorá prebiehala 14. decembra 2019 v Národnom zhromaždení Republiky Srbsko v Belehrade. Moderátorkou stretnutia bola Olena Papuga, koordinátorka Ženskej parlamentárnej siete.

Siedma národná konferencia parlamentnej siete žien zasadala s podporou švajčiarskej vlády a Rozvojového programu OSN (UNDP), ako

aj Misie OBSE v Srbsku. Konferencie sa okrem poslancov zúčastnilo okolo 400 ženských poslankyň miestnych samospráv v Srbsku. Tohtoročná konferencia bola zameraná na dialóg o sexizme, prenasledovaní, diskriminácii a verbálnom násilí páchanom nad ženami a činnosti miestnych samospráv pri implementácii odporúčaní Výboru pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW), ako aj globálneho strategického plánu 2018 – 2021, ktorý sa týka implementácie cieľa OSN pre trvalo udržateľný rozvoj 5 na dosiahnutie rodovej rovnosti. Rovnaké zastúpenie žien na všetkých úrovniach rozhodovania a podpora účasti žien v politickom živote je veľmi dôležitým aspektom našej organizácie. Účasť žien a rodová rovnosť majú vplyv na politiky, ktoré sa vytvárajú, ako aj na navrhované riešenia. Zo Švajčiarskeho úradu pre spoluprácu uviedli, že v Srbsku sa dosiahol pokrok v oblasti rodovej rovnosti, ale že ženy sú aj naďalej vystavené násiliu a nepriaznivému zaobchádzaniu v zamestnaní, ako aj pri iných formách diskriminácie. Švajčiarska vláda je pevne presvedčená, že práca parlamentnej siete žien je dôležitá pre presadzovanie rodových práv na vnútroštátnej a miestnej úrovni.

Zo zasadnutí organizačno-správnych rád celomenšinových festivalov a iných organizačných telies VPK

Zo zasadnutí OSR 49. FF Tancuj, tancuj

Prvé zasadnutie Organiozačno-správnej rady 49. FF Tancuj, tancuj sa uskutočnilo dňa 11. marca 2019 so začiatkom o 19.00 hodine v priestoroch Oázy MB v Hložanoch. Konalo sa za prítomnosti Michala Hataľu, Kataríny Dobříkovej, Rastislava Struhára, Anny Chrťanovej-Leskovac a svoju neprítomnosť ospravedlnila Zdenka Tomanová. Na zasadnutí boli prítomní i Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, Anna Hud'anová, členka VR NRSNM, Vladimír Bažal'a, predseda KOS Jednota z Hložian a Svetluša Hlaváčová, koordinátorka VPK NRSNM. Najsamprv sa uskutočnilo konštituovanie Organizačno-správnej rady 49. Folklórneho festivalu Tancuj, tancuj..., Prítomní za predsedu tohto telesa zvolili Michala Hataľu. V pokračovaní zasadnutia bol spresnený dátum festivalu – 15. júna 2019 (sobota) s tendenciou, aby sa festival i do budúcnosti uskutočňoval v polovici júna.

K otázke návrhu na koordinátora tohtoročného festivalu A. Chrťanová-Leskovac prítomných poinformovala, že do 31. marca 2019 na webovej stránke ÚKVS bude zverejnená výzva na koordinátorov všetkých celomenšinových festivalov vrátane grafického riešenia

propagačného materiálu týchto festivalov a z toho dôvodu na prihlasovanie uchádzačov treba počkať po ukončení tejto výzvy. Keď ide o prihlášky súborov na 49. Folklórny festival Tancuj, tancuj... určený bol dátum na prihlasovanie súborov – 30. apríla 2019. (tiež ÚKVS). V pokračovaní zasadnutia prítomní sa zmienili i o zložení odbornej poroty, návrhu na moderátorov, autora scenára a iných organizačných záležitostí. Venovali sa i otázke návrhu orientačného finančného plánu, ktorý podal M. Hataľa. Vzhľadom na to, že ešte nie sú výsledky súbehov pokrajinských, republikového a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, nebolo možné precízne vyčíslieť koľko prostriedkov by bolo zabezpečené a čo sa v konečnom dôsledku odzrkadlí i na samotnej realizácii festivalu. Prítomní sa dohodli, že sa nasledujúce zasadnutie uskutoční v apríli, dokedy sa doriešia ďalšie otvorené otázky organizácie festivalu.

Následne boli uskutočnené ešte tri zasadnutia tohto organizačného telesa: 11. marca, 14. mája, a 3. júna 2019. Na prvom zasadnutí prítomní najsamprv zvolili predsedu OSR a ním sa stal Michal Hataľa. Predseda tohto telesa navrhol ďalších členov OSR – Annu Chrt'anovú Leskovac spred Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov, Rastislava Struhára spred Miestneho spoločenstva Hložany, Katarínu Dobříkovú spred KOS Jednota z Hložian a Zdenku Tomanovú spred Obce Báčsky Petrovec. Počas zasadnutí členovia v čele s predsedom Hataľom riešili všetky otázky týkajúce sa organizácie hlavného programu a sprievodných podujatí ako i financií festivalu, ktorý predstavuje najmasovejší festival slovenskej folklornej tvorby mimo hraníc Slovenska. Na zasadnutiach boli prítomní i predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová, členka NRSNM a podpredsedníčka VR NRSNM Anna Hud'anová, predseda KOS Jednota Vladimír Bažala, predseda Rady MS Hložany Pavel Žembery, autorka konferansy všetkých troch koncertov festivalu Anna Horvátová a autorka otváracieho a zatváracieho koncertu Andrea Múdra. Organizačno-správna rada schválila návrh, aby v odbornej porote, ktorá mala hodnotiť výkony folklórnych súborov pracovali Ružena Červenská, Milorad Lonić a Željko Suchánek, etnografickú zložku festivalu – hodnotenie krojov si prebral Marijan Pavlov a hudobné prednesy speváckych skupín a orchestrov sledovali Jarmila Juricová-Stupavská, Juraj Súdi a Samuel Kováč ml. Sprievodnými podujatiami v rámci festivalu boli naplánované výstavy v hložianskom Spolku žien Slovenka – 70 sukien mala a výstava hložianskych výtvarných umelcov (priestory Domu kultúry) ako i tradičný Jarmok v organizácii Asociácie slovenských spolkov žien v areáli amfiteátra. Festival sa uskutočnil v novom termíne – 15. júna 2019 s iniciatívou, aby tento termín zažil i v budúcnosti.

Z príprav 21. Detskej divadelnej prehliadky 3xĎ

Na 1. zasadnutí Organizačno-správnej rady Detskej divadelnej prehliadky 3xĎ, ktoré sa uskutočnilo v Novom Sade 14. mája 2019, prítomní boli Libuška Lakatošová, Milinka Chrt'ánová, Anna Chrt'ánová Leskovac, Zdenko Uheli, Vladislav Pop – členovia Organizačno-správnej rady (OSR). Prítomní za predsedu OSR 26. 3xĎ zvolili Zdenka Uheliho a termín prehliadky určili na víkend od 7. do 9. júna 2019 v Starej Pazove. Následne sa venovali ďalším bodom rokovacieho programu. Za koordinátorku 3xĎ zvolili Mirušku Kočišovú a za umeleckého vedúceho Alexandra Baka. Za členov tohtoročnej odbornej poroty boli navrhnutí Miroslav Benka, Milinka Chrt'ánová a Lýdia Gedel'ovská. Nasledovala informácia o prihlásených súboroch, ktoré sa prihlasovali na základe výzvy z Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov a programe vystúpení na 26. Prehliadke 3xĎ. Počet prihlásených súborov bol 12 vrátane hosťujúcich. Následne bol odsúhlasený propagačný materiál prehliadky (plagát a program), ktorý vypracuje Viliam Záborský a hovorilo sa i o návrhu finančného plánu, ktorý dopracuje koordinátorka Kočišová a A. Bako sa zmienil o otváracom a zatváracom programe. Prítomní diskutovali i o odmenách, diplomoch, detských diplomoch, sprievodných podujatiach – v dohode so Slovenským vydavateľským centrom sa predstaví aj detská knižná produkcia a urobí sa výstava výtvarných prác – návrhov na žiacky dipolom. Naplánovaný bol aj face painting a ako aj v minulých rokoch na nádvorí SKUS h. J. Čmelíka účastníci a aby diváci mali možnosť občerstviť sa, čím by sa vyšlo odchodu detí z miesta konania prehliadky.

Po realizácii detského divadelného festivalu sa uskutočnilo ďalšie zasadnutie OSR, ktoré odznelo v duchu súvahy tohto podujatia. Uskutočnilo sa v Novom Sade 20. júna 2019 v priestoroch NRSNM a prítomní boli Libuška Lakatošová, Milinka Chrt'ánová, Alexander Bako, Anna Chrt'ánová Leskovac, Zdenko Uheli, Vladislav Pop – členovia Organizačno-správnej rady a Miruška Kočišová, koordinátorka prehliadky. Prítomní sa na zasadnutí zmienili o 26. prehliadke 3xĎ a dali konštruktívne návrhy a postrehy do organizovania tohto celomenšinového kultúrneho podujatia do budúcnosti. Zdenko Uheli, predseda OSR najprv otvoril zasadnutie a následne Miruška Kočišová z uhla koordinátorky prečítala súvahu s vlastnými postrehmi. Alexander Bako navrhol zmeniť pravidlá tejto prehliadky a zároveň i formovať komisiu na zmenu pravidiel. Tento tím vykoná návrh zmien, ktoré by následne prerokoval výbor pre kultúru. Do uvedenej komisie navrhli Milinku Chrt'ánovú, Mirušku Kočišovú a Alexandra Baka. Paralelne by sa vykonali zmeny pravidiel nielen detského divadelného festivalu, ale i Divadelného vavrína. Alexander Bako navrhol zorganizovať divadelný seminár vo všetkých troch regiónoch – Srieme, Báčke a Banáte. Prípadne, aby sa

navštevovali tie prostredia, kde súbory potrebujú podporu. A. Bako mal zároveň aj návrh, aby sa na inakší spôsob udeľovali ceny na divadelnej prehliadke, aby tento ceremoniál bol posunutý na pondelok a aby sa tento návrh ako jedna zo zmien doplnil i do pravidiel oboch prehliadok. Miruška Kočíšová prítomných informovala, že nedostala spiatočnú informáciu od súborov. Jeden z návrhov bol, aby Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov urobil anketu a aby sa na ten spôsob získal spätný pohľad a najmä cenné informácie od účastníkov ako prehliadku skvalitniť, čiže ešte viac ju vylepšiť. Milinka Chrt'ánová sa vyjadrila pozitívne k organizácii a priebehu prehliadky a pochvalne hovorila i o práci v tíme odbornej poroty 3xĎ. Položila však otázku ako „vybalansovať“ prácu učiteľiek z jednej strany a prácu profesionálnych režisérov na druhej strane, keďže sú evidentné rozdiely v kvalite. K uvedenej otázke odpovedal A. Bako, podľa ktorého východiskom k uvedenému problému sú vhodným riešením spomenuté semináre a edukácie. L. Lakatošová konštatovala, že je výhodou mať koordinátora festivalu z domáceho prostredia, čo podporili aj ostatní členovia OSR. Záverom sa všetci zhodli, že s organizačnými prípravami treba začať skôr.

Z 1. schodze OSR 39. festivalu Zlatý kľúč

Prvá schôdza Organizačno-správnej rady 39. Festivalu slovenskej populárnej hudby Zlatý kľúč sa uskutočnila 25. júna 2019 so začiatkom o 17.00 hod v slávnostnej sieni Miestneho spoločenstva Selenča. Schôdze sa zúčastnili členovia: Juraj Súdi, Ferko Gašparovský, Anna Chrt'ánová-Leskovac, Anna Čapeľová, Katarína Vrabčeniaková a svoju prítomnosť ospravedlnili Pavel Surový a Jozef Gašparovský. Prítomné boli i Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM, Slovenka Benková Martinková a Želmíra Kolárová, tajomníčka MS Selenča. Na úvod prítomných v mene Rady Miestneho spoločenstva Selenča privítala predsedníčka Katarína Vrabčeniaková a v pokračovaní sa prihovorili predsedníčka NRSNM Libuška Lakatošová a riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrt'ánová-Leskovac.

Na schôdzi sa rokovalo podľa nasledujúceho Programu rokovania: voľba členov a predsedu Organizačno-správnej rady festivalu Zlatý kľúč; voľba zapisovateľa na zasadnutiach Organizačno-správnej rady festivalu Zlatý kľúč; voľba koordinátora festivalu Zlatý kľúč; prípravy festivalu Zlatý kľúč a aktuálne otázky.

Prvý bod zahájila predsedníčka NRSNM L. Lakatošová. V mene Obce Báč členom OSR Zlatý kľúč stal Juraj Súdi, v mene Miestneho spoločenstva Selenča Ferko Gašparovský, pred Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrt'ánová-Leskovac a v mene NRSNM Pavel Surový, Anna Čapeľová a Katarína Vrabčeniaková. Za

predsedníčku Organizačno-správnej rady 39. Zlatého kľúča K. Vrabčeniaková navrhla Annu Čapeľovú, predsedníčku Výboru pre kultúru NRSNM, ktorý návrh bol jednoznačne schválený. V pokračovaní schôdzou predsedala A. Čapeľová. Za zapisovateľku bola zvolená Svetluša Hlaváčová, koordinátorka VPK NRSNM.

K voľbe koordinátora festivalu Zlatý kľúč sa prihovorila riaditeľka ÚKVS A. Chrt'ánová-Leskovac, ktorá k tomuto bodu vysvetlila, že ústav vypísal súbeh na koordinátora festivalu, na ktorý sa ako jediná prihlásila Slovenka Benková Martinková. Taktiež bol vypísaný súbeh i na grafické riešenie propagačného materiálu tohto festivalu (ide o pozvánku a vstupenku). V pokračovaní S. Benková Martinková v krátkosti ozrejmila návrh na prípravy a priebeh festivalu. V rámci diskusie prítomní doniesli záver, aby sa súbeh na zasielanie piesní na festival predĺžil do 15. júla t.r., keďže do stanovenej lehoty (30. júna 2019) bola zaslaná iba jedna pesnička. Dohodnuté bolo, že sa zašle krátka výzva na zverejnenie v týždenníku Hlas ľudu a na portály NRSNM a ÚKVS a že sa oslovia autori, aby do uvedenej lehoty zasielali skladby na súbeh.

Keď ide o prípravy festivalu Zlatý kľúč prítomní sa dohodli, že za upravovateľov a aranžérov skladieb oslovia Samuela Kováča a Ondreja Pavčoka a hovorilo sa tiež i o predpríprave skladieb, ktorá je časovo náročná a je to dlhodobý proces. Skladby najprv posúdi výberová komisia, potom bude nasledovať ich úprava, vypracovanie aranžmánov, zároveň texty piesní je potrebné jazykovo vycizelovať, nahráť cd-čko, vybrať a nacvičiť spevákov a pod. Na schôdzi sa uvažovalo i o tom, ako motivovať našich skladateľov a interpretov, čiže aby sme získali mladých hudobných zanietencov v tejto oblasti a aby sa k tomu zachovala dosiahnutá úroveň.

V osobitnom bode sa hovorilo o celkovom rozpočte festivalu a určený bol aj dátum realizácie – 27. október 2019. Na účasť v rámci revuálnej časti bolo niekoľko návrhov. S. Benková Martinová navrhla etno bend zo Slovenska, J. Súdri navrhol bend so sólistkou Veronikou Rabadou zo Slovenska a A. Čapeľová navrhla vystúpenie Ervina Malinu s bandom a tým, že sa upresní kto vystúpi v rámci tejto časti koncertu. Po uzavretí súbehu sa doriešia aj ďalšie otvorené otázky týkajúce sa výberovej komisie, odbornej poroty, osoby, ktorá piesne jazykovo upraví, tiež osoby, ktorá napíše konferansu a pod.

Z príprav na 50. Prehliadku slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby – Divadelný vavrín

Na 1. zasadnutí Organizačno-správnej rady 50. Prehliadky slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby – Divadelný vavrín, ktoré sa uskutočnilo v Novom Sade na začiatku októbra 2019 v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov, prítomní boli Milinka Chrt'ánová, Anna

Chrtánová Leskovac, Alexander Bako, Svetluša Hlaváčová a Miruška Kočišová. Za koordinátorku festivalu zvolili M. Kočišovú a za umeleckého vedúceho A. Baka. Keďže sa po prvé zasadnutie tejto rady neprihlásil dostatočný počet divadelných predstavení, aj keď lehota na prihlasovanie ešte nebola uzavretá (7. októbra 2019), prítomní sa dohodli, že z ÚKVS oslovia súbory o ktorých sa vie, že chystajú divadelné predstavenie, resp. zavolajú do prostredí, kde sa divadlo pestuje odskôr. Určený bol termín prehliadky – od 26. októbra po 3. november 2019 v Starej Pazove. Prítomní sa v pokračovaní venovali otázke odbornej poroty, sprievodných podujatí na prehliadke – výstave divadelných fotografií Michala Lašuta – syna známeho divadelného fotografa Filipa Lašuta, ktorý sa tiež venuje divadelnej fotografii. Členovia OSR Divadelného vavrína sa v pokračovaní venovali otázke propagačného materiálu a zvolili návrh dizajnerky Michaely Kočišovej. Osobitným bodom bol návrh na rozpočet festivalu. Toho roku finančne prispeli na prehliadku: Obec Stará Pazova, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Dve stretnutia posudzovacej komisie na hodnotenie projektov APV

V priestoroch Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny dňa 17. apríla 2019 zasadala posudzovacia komisia NRSNM, ktorá hodnotila projekty súbehu Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá pre spolufinancovanie projektov slovenskej národnostnej menšiny na rok 2019. Dňa 18. apríla 2019 zasadala posudzovacia komisia NRSNM, ktorá hodnotila projekty súbehu Pokrajinského sekretariátu pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločenstvami na spolufinancovanie projektov a programov v oblasti ochrany, zveľaďovania a rozvoja kultúry a umenia národnostných menšín v AP Vojvodine na rok 2019. V súlade so Zákonom o národnostných radách, národnostné rady sú poradným telesom v procese rozdeľovania finančných prostriedkov z Republiky Srbsko a Autonómnej pokrajiny Vojvodiny, ktoré sa schvaľujú ustanovizniam, združeniam alebo organizáciám slovenskej národnostnej menšiny. Posudzovacia komisia aj toho roku navrhla prioritné projekty na základe schválených kritérií NRSNM na udeľovanie finančných prostriedkov. Návrhy posudzovacej komisie majú iba odporúčací charakter a zverejňujú sa až po rozhodnutí sekretariátov.

Iné aktivity v kompetencii koordinácie VPK NRSNM

- keď ide o žiadosti o dotácie na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, koordinátorka Výboru pre kultúru na ÚSŽZ v novembri r. 2018 vypracovala osem dotácií, ktoré boli zrealizované počas roka 2019 a v časti projektov sa zúčastnila aj pri ich realizácii a ktoré behom decembra roka 2019 aj vyúčtovala. Ide o nasledujúce projekty 6. Seminár kreatívneho písania, Otvárací program Slovenských národných slávností 2019, Festival Stretnutie v pivnickom poli, Festival Divadelný vavrín 2019, Detská divadelná prehliadka 3xĎ 2019, Festival populárnej slovenskej hudby Zlatý kľúč 2019, Folklórny festival Tancuj, tancuj 2019 a 3. Škola choreografie slovenských ľudových tancov, hudby a spevu v Srbsku. V rámci lehoty na podávanie žiadostí o dotácie ÚSŽZ na 2020. rok zaslala nasledujúce žiadosti: Škola choreografie slovenských ľudových tancov, hudby a spevu, Zvýšenie jazykových kompetencií slovenských vojvodinských novinárov, Detská divadelná prehliadka 3xĎ 2020, Festival Divadelný vavrín 2020, Otvárací program Slovenských národných slávností 2020, Folklórny festival Tancuj, tancuj 2020, Festival Stretnutie v pivnickom poli 2020 a Festival populárnej slovenskej hudby Zlatý kľúč 2020;
- čiastočné zapájanie sa do informovania o realizácii Akčného plánu (strednodobého strategického dokumentu obsahujúceho strategické ciele stanovené v súlade s odporúčaním Poradného výboru Rámцovej konvencie Rady Európy, ktorého realizácia bola nevyhnutná na odstránenie zistených nedostatkov pri uplatňovaní práv a slobôd národnostných menšín) teda uskutočňovania práv národnostných menšín pre rokovaciu kapitolu 23. V oblasti kultúry to bolo iba jedna aktivita – sledovanie návrhu Ministerstva kultúry a informovania Srbskej republiky, keď ide o nákup vybraných publikácií pre knižnice v bežnom roku;
- vyplňanie dotazníkov a tlačív pre potreby Ochrancu občanov APV; Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie, predpisy, správu, národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá ohľadom údajov o počte nadácií, hospodárskych subjektov a iných organizácií, ktorých zakladateľské práva sa čiastočne alebo v úplnosti previedli na národnostnú radu, dotazníka pre potreby Ochrancu občanov Srbskej republiky pre potreby prieskumu Misie OBSE v SR, dotazníka pre

Kanceláriu pre ľudské a menšinové práva Vlády SR ohľadne kritérií na pridelenie finančných prostriedkov.

- jazyková úprava materiálov pre potreby národnostnej rady a jednotlivých výborov,
- preklady (zo srbčiny do slovenčiny a opačne) pre potreby výborov NRSNM a Ministerstva štátnej správy a miestnej samosprávy,
- archivovanie materiálu zo všetkých zasadnutí výboru, záverov z komisií výboru, resp. zo zasadnutí iného rázu;
- textuálna príprava všetkých odmiern – diplomov, plakiet, sošiek pre celomenšinové festivaly, ako i zazmluvňovanie, vybavovanie administratívnych, organizačno-technických záležitostí, tiež účasť na zasadnutiach NRSNM ako aj prispievanie do printových médií o aktivitách NRSNM,
- jazyková príprava tlačív a propagačného materiálu pre potreby NRSNM a Slovenských národných slávností 2019,
- písanie scenárov a laudácií pre slávnostné zasadnutia NRSNM; prvé sa uskutočnilo počas Slovenských národných slávností v Báčskom Petrovci 8. augusta 2019 a ďalšie dňa 28. novembra 2019 v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov v Novom Sade, kedy boli udelené špeciálne ceny zaslúžilým jednotlivcom, významným pre slovenskú národnostnú menšinu v Srbsku,
- komunikácia s organizátormi a zabezpečenie účasti slovenského detského divadelného súboru z Vojvodiny – víťaza Detskej divadelnej prehliadky 3xĎ – na celoštátnej súťaži detského divadla na Slovensku Zlatá priadka v Šali,
- komunikácia s organizátormi a zabezpečenie účasti divadelného súboru z Vojvodiny – víťaza Divadelného vavrína – na medzinárodnej divadelnej súťaži Scénická žatva v Martine na Slovensku,
- zabezpečenie prihlasovacej dokumentácie a laudácií – návrhov na Cenu Ondreja Štefanka a na Cenu Pro Cultura Slovaca,
- príprava materiálu a dokumentácie pre rozpočtovú inšpekciu APV,

- vybavovanie odpovedí, korešpodencie, mailovej korešpodencie, poďakovaní, odporúčaní (pre potreby štátnych orgánov a fyzické osoby), blahoželaní, mienok, memoránd o spolupráci, tvorba materiálu z činnosti rady a z oblasti kultúry pre potreba Národného kalendára na r. 2020,
- o aktivitách Výboru pre kultúru NRSNM verejnosť bola informovaná na portáli NRSNM www.rada.org.rs prostredníctvom webových správ písaných zo strany koordinátorky nielen po slovensky, ale i v preklade do srbčiny; koordinátorka bola zapojená do písania správ zo všetkých organizačno-správnych telies festivalov rezortného výboru, ako i správ týkajúcich sa činnosti NRSNM (tiež dvojjazykovo) ilustrovaných fotografiami.

Predsedníčka VPK NRSNM
Anna Čapeľová